

Budsjettnemnda for jordbruket
16.04.2026

Utredning nr. 2

REFERANSEBRUKSBEREGNINGER 2026
Beregninger basert på driftsgranskingene



INNHOLD	Side
1 INNLEDNING	4
1.1 Bakgrunn og hensikt	4
1.2 Endringer tidligere år	5
1.3 Årets endringer	6
1.4 Hovedresultater	7
2 ÅRETS REFERANSEBRUKSBEREGNINGER	12
3 PRINSIPPER FOR REFERANSEBRUKSBEREGNINGER BASERT PÅ DRIFTSGRANSKINGENE	15
3.1 Bygd på driftsgranskingene	15
3.2 Tilskuddsberegning	15
3.3 Registrert arbeid og kapital	15
3.4 Nærmere om investeringstidspunktets betydning	16
3.5 Gjeldsandeler	17
3.6 Leid arbeid / arbeidsgiveravgift	17
4 FRA DRIFTSGRANSKINGSBRUK TIL REFERANSEBRUK	18
4.1 Generelt	18
4.2 Arbeidsforbruk	22
4.3 Normalisering av avlingsnivået for korn og potet	23
4.4 Avlingsnivået for øvrige vekster	24
4.5 Verdiendring på buskap og varelager	25
5 VOLUMFRAMREGNING PÅ REFERANSEBRUKENE	26
5.1 Beregningsmetode og forutsetninger	26
5.2 Skift i volumutviklingen	27
5.3 Resultat av volumframregningen på referansebrukene	28
6 PRISER PÅ ENKELTE POSTER PÅ REFERANSEBRUKENE	30
6.1 Korn	30

6.2	Poteter	30
6.3	Melkeprisen	30
6.4	Kjøtt	31
6.5	Ull	31
6.6	Annet	31
7	TILSKUDD	32
7.1	Pristilskudd	32
7.1.1	Grunntilskudd	32
7.1.2	Pristilskudd melk	32
7.1.3	Distriktstilskudd kjøtt og egg	33
7.1.4	Kvalitetstilskudd storfekjøtt	34
7.1.5	Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt	34
7.2	Driftstilskudd per foretak	35
7.3	Tilskudd til små og mellomstore melkebruk	36
7.4	Tilskudd til husdyr	36
7.5	Tilskudd til avløsning	38
7.6	Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.	38
7.7	Areal - og kulturlandskapstilskudd	39
7.8	Tilskudd til dyr på beite	41
7.9	Bunnfradrag	42
8	FRAMREGNINGSGRUNNLAG	43
8.1	Oversikt	43
8.2	Årgangsindekser	45
8.3	Leid arbeid	46
8.4	Tilskudd	46
9	BEREGNINGSGRUNNLAG	47
9.1	Årsresultat per familieårsverk	47
9.2	Sammenligning av resultatene i referansebrukssystemet med resultatene fra totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter	71
9.3	Økologisk melkeproduksjon	73

1 INNLEDNING

1.1 Bakgrunn og hensikt

Hensikten med referansebruksberegningene er blant annet å beregne virkninger av endringer som følge av jordbruksoppgjørene og å vise inntektsutviklingen. Beregningene er på bruksnivå for ulike produksjoner, bruksstørrelser og områder. Referansebruksberegningene er en del av grunnlagsmaterialet til jordbruksforhandlingene.

Antall referansebruk og utvalgsriterier har blitt endret opp gjennom årene blant annet etter ønsker fra forhandlingspartene om å ha et mest mulig relevant og formålstjenlig støtte-materiale. Referansebruksinndelingen er i tillegg også preget av hva som er mulig ut fra datagrunnlaget for beregningene, den årlige statusrapporten «Driftsgranskingar i jord- og skogbruk», jf. også kapitlene 3 og 4. Driftsgranskingene er et forvaltningsoppdrag som NIBIO er faglig ansvarlig for. Driftsgranskingsrapporten blir utarbeidet med utgangspunkt i skatteregnskapene til et representativt og tilfeldig utvalg av gårdbrukere fra hele landet. Budsjettnemnda og forhandlingspartene kan komme med innspill og ønsker om både utvalg og vektlegging av driftsformer i Driftsgranskingene, men det er NIBIO som er eier og har ansvaret for Driftsgranskingene. Til referansebruksberegningene benytter Budsjettnemnda regnskapsdata fra Driftsgranskingene for å framregne to år frem i tid. Dette gjøres med den forventede prisutviklingen på produkter, innsatsfaktorer, tilskuddssatser og lånerente. Den forvente utviklingen hentes fra Totalkalkylen for jordbruket.

Fra og med 2001 bygger beregningene på driftsgranskingene med registrerte tall. Materialet er først gruppert etter produksjoner. Deretter er det oppdelt etter distrikt og struktur. Referansebrukene er ikke direkte sammenlignbare med referansebruksberegninger gjort tidligere enn 2001. Sammenligning mellom referansebruksberegninger med ulikt utgivelsesår må også frarådes, først og fremst fordi det er utskifting av deltakerbruk bak referansebruk og dernest fordi det enkelte år er endret på utvalgsriteriene og nummerering for noen referansebruk.

Om bakgrunnen for omleggingen fra 2001 siterer vi fra St.meld.nr. 19 (1999-2000) «Om norsk landbruk og matproduksjon» der det står følgende:

«Referansebrukssystemet erstattet etter St.prp. nr. 8 (1992-93) det tidligere modellbrukssystemet. Referansebrukene gir grunnlag for å vurdere effektene av virkemiddelbruken innenfor jordbruket for ulike bruksgrupper, distrikter og produksjoner. Til tross for de forenklingene dette medførte, benyttes det i dag betydelige ressurser på å omarbeide deler av og supplere driftsgranskingsmaterialet. Det er også betydelig usikkerhet knyttet til normeringen av arbeid og kapital som skjer ved utarbeidelsen av referansebrukene i dag. For å forenkle systemet ytterligere og i større grad å analysere forskjeller i inntektene innenfor og mellom produksjoner og regioner, foreslås det at man nytter grupper av bruk i driftsgranskingsmaterialet mest mulig direkte uten normering av arbeid og kapital. En viktig forbedring med en slik omlegging vil være at man sikrer et større datatilfang bak tallmaterialet.»

Det er etter dette nyttet grupper av bruk i driftsgranskingsmaterialet mest mulig direkte, uten normering av arbeid eller kapital.

Det er grunn til å understreke at referansebrukene ikke representerer hele jordbruket. Mange jordbruksbedrifter kan ha en produksjon som er dekket av referansebruksberegningene, men de vil likevel ikke kjenne seg igjen i referansebruksberegningene fordi en selv for eksempel har et annet produksjonsomfang, et annet investeringsomfang eller et annet investeringsår enn det gjennomsnittet et referansebruk viser.

1.2 Endringer tidligere år

Budsjettnemnda gjorde i 2011 nærmere vurderinger av situasjonen for store melkeproduksjonsbruk som har investert i nyere tid. Referansebrukene 12, 13 og 14 ble gitt nye utvalgsriterier. Dette førte til at både referansebruk 13 og 14 fikk økt årskuttall i forhold til tidligere års beregninger. I 2011 ble også samdrifter i driftsgranskingsmaterialet tatt inn som et nytt referansebruk nr. 28 «Samdrift melkeproduksjon».

Til beregningene i 2014 hadde Budsjettnemnda en gjennomgang av referansebrukene med korn med hensyn til representativitet og størrelse. Nemnda vurderte både ulike alternative utvalgsriterier for og eventuelle endringer i antallet av referansebrukene med korn. Datagrunnlaget (driftsgranskingsmaterialet) gir imidlertid begrensninger for hva som er mulig. Nemnda vedtok å beholde referansebrukene nr. 2 og 22 uendret, og å endre utvalgsriteriene for referansebruk nr. 23 til å omfatte de 20 største kornbrukene på Østlandet.

I 2017 ble referansebruk 28 «Samdrift melkeproduksjon» tatt ut. Årsaken var at det fra og med regnskapsåret 2015 (som var basisår i referansebruksberegningene i 2017) ikke lenger er særvirkemidler for samdrift i melkeproduksjon og at partene derfor heller ikke har behov for dette referansebruket under jordbruksforhandlingene. Foretak organisert som samdrift med melkeproduksjon og klassifisert som melkebruk i driftsgranskingsmaterialet, er ikke en del av de ordinære driftsgranskingsbrukene. Disse melkesamdriftene gikk tidligere derfor ikke inn i noen av de andre referansebrukene med melk og storfeslakt. Fra og med regnskapsåret 2015 (referansebruksberegningene i 2017) inngår melkesamdriftene nå i det datamaterialet som referansebruksberegningene bruker på lik linje med de ordinære driftsgranskingsbrukene med melk. Dette innebærer at de fleste referansebrukene med melk og storfeslakt fra og med beregningene i 2017 i ulik grad har fått økt antall årskyr og produksjonsomfang sammenlignet med foregående år.

På grunn av den store usikkerheten omkring koronapandemien våren 2020, vedtok Budsjettnemnda i 2020 å ikke legge fram referansebruksberegninger som en del av grunnlagsmaterialet til de forenklede jordbruksforhandlingene i 2020. Det ble derfor heller ikke utarbeidet noen Referansebruksberegninger 2020.

Budsjettnemnda tok i 2021 inn et nytt referansebruk med grønnsaker. Referansebruket ble plassert inn som nytt nummer 10 «Grønnsaker» med område «Landet». De etterfølgende referansebrukene beholdt samme rekkefølge, men med forskjøvet nummerering (til nye nr. 11-28), sammenlignet med beregningene i 2019.

Fra og med beregningene i 2022 endret Budsjettnemnda utvalgsriteriene til mange av referansebrukene. For referansebrukene med korn ble utvalget avgrenset til de $\frac{2}{3}$ største kornbrukene i driftsgranskingsmaterialet. For referansebrukene med sau ble det satt en minstegrense på 70 vinterføra sauer for deltakerbrukene som skal inngå i referansebruksberegningene. Disse to utvalgsavgrensningene innebar at kornarealet på referansebruk nr. 2 økte og at referansebruk nr. 3 fikk flere vinterføra sauer sammenlignet med tidligere års beregninger. For referansebrukene nr. 16-21 med melk ble utvalgsriteriet endret fra landsdeler til arealsoner. Tilsvarende endring ble gjort for referansebrukene nr. 24-25 med sau. For referansebruk nr. 22 med korn ble utvalgsriteriet endret fra kornbrukene med et kornareal mindre enn 400 dekar til et utvalg med de 25 minste kornbrukene. For referansebruk nr. 23 med korn ble utvalgsriteriet endret fra de 20 største til de 25 største kornbrukene.

Budsjettnemnda tok fra og med beregningene i 2022 inn fire nye referansebruk. Disse var referansebruk nr. 26 «Sau» med de 25 minste sauebrukene for område «Landet», referansebruk nr. 28 «Ammeku» for «grasområdene», referansebruk nr. 29 «Ammeku» for «kornområdene» og referansebruk nr. 30 «Ammeku» med de 25 største ammekubrukene for område «Landet».

Budsjettnemnda tok fra og med beregningene i 2022 ut det tidligere referansebruk nr. 25 med korn og korn/svin i «Trøndelag».

I beregningene i 2022 var dermed referansebruksinndelingen og rekkefølgen på referansebrukene uendret fram til og med nr. 18 sammenlignet med beregningene i 2021, men flere av disse referansebrukene ble gitt nye utvalgs-kriterier. De resterende referansebrukene nr. 19-30 fikk enten ny nummerering og nye utvalgs-kriterier, eller var helt nye sammenlignet med beregningene i 2021.

For de referansebrukene som i beregningene i 2022 fikk nye utvalgs-kriterier etter arealsoner, ble de aktuelle arealsonene tatt inn i referansebruksnavnet og erstattet tidligere landsdel/område i navnet. Videre, for referansebrukene med utvalg etter størrelse og som tidligere hadde størrelseskriteriet i navnet, som for eksempel «de 25 minste brukene», ble dette utvalgs-kriteriet nå tatt ut av navnet.

Referansebruksberegningene i 2024 viste som tidligere år resultatene for beregnet vederlag til alt arbeid, både brukerfamilien og leid hjelp. Her ble ikke utgiftene til leid arbeid trukket fra og vederlaget ble dividert på alt arbeid, inkludert leid arbeid. 1. november 2023 fikk Budsjettnemnda et oppdrag fra avtalepartene om å utarbeide en modifisert totalkalkyle for det aktive jordbruket. I dette oppdraget skulle en bl.a. kostnadsføre innleid arbeidskraft og redusere arbeidsforbruket tilsvarende. Budsjettnemnda fulgte dette opp gjennom Utredning 1B, en totalkalkyle for de aktive jordbruksbedriftene. I Utredning nr. 2 i 2024 ble det i kapittel 9.2 i tabellene 50 og 51 også beregnet årsresultatet per familieårsverk for den aktive brukerfamilien. Dette er sammenlignbart med resultatberegningen i Utredning 1B 2024.

For Referansebruksberegningene i 2025 ble resultatmålet «vederlag til arbeid og egenkapital» erstattet med resultatmålet «årsresultat per familieårsverk». Dette resultatmålet benyttes også i Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter. «Årsresultat per familieårsverk» skal dekke godtgjøring til familiens arbeid og godtgjøring til egenkapital. Et familieårsverk er basert på brukerfamiliens arbeidstimer. Familien er bruker og eventuell ektefelle, samboer eller partner, og deres barn under 17 år. I tillegg er alt gratisarbeid tatt med som familiearbeid i Referansebruksberegningene. Betalt leid arbeid er kostnadsført og timene inngår ikke i familieårsverket.

1.3 Årets endringer

I årets beregninger er referansebruksinndelingen, utvalgs-kriteriene og rekkefølgen på referansebrukene uendret sammenlignet med beregningene i 2024 og 2025. Årets referansebruk er beskrevet i kapittel 2.

Årets referansebruksberegninger viser som i fjor resultatene for beregnet årsresultat per familieårsverk. Familien er bruker og eventuell ektefelle, samboer eller partner, og deres barn under 17 år. I tillegg er alt gratisarbeid tatt med som familiearbeid i Referansebruksberegningene. I dette resultatmålet er utgifter til innleid arbeid trukket fra og årsresultatet divideres på antall familieårsverk. Beregningene for 2024 baserer seg på et årsverk av 1845 timer. For 2025 benyttes 1810 timer i et årsverk og for budsjettåret 2026 benyttes 1755 timer i et årsverk.

De beregnede avsetningene til investeringer i avskrivbar kapital er tatt inn i kapittel 9 og under hovedresultater i egne tabeller. Avsetningene er ikke regnet inn i resultatmålet.

Tabell 1A og Tabell 1B viser årsresultat per familieårsverk inkludert inntektsverdi av jordbruksfradraget før skatt.

Årets beregninger er basert på regnskapsmateriale fra 2024. På samme måte som i fjorårets beregninger, er framregningen i melkeproduksjonen en utfordring også i årets beregninger. Forholdstallet for kumelk i kvoteordningen var 1,02 fra 1. januar 2024 og ble 29. februar satt ytterligere opp til 1,04 for 2024. Overproduksjonsavgiften ble tidlig i juni 2024 fjernet ut året, noe som ga fri produksjon av melk. Forholdstallet for 2025 var 1,20.

Forholdstallet for 2026 er satt til 1,01. Kvotefyllingen var på 80,4 prosent i 2025 og er i Norsk Melkeråvare sin landsprognose av mars 2026 forventet å bli 93,1 prosent i 2026. Budsjettnemnda har også i år vurdert produksjonen kumelk til å være så spesielt påvirket av denne volumutviklingen at referansebrukene med melk i årets beregninger er behandlet forskjellig fra de øvrige referansebrukene. Basisåret (regnskapsåret 2024) er beholdt uendret, mens det er gjort justeringer i begge de to framregningsårene 2025 og 2026. Justeringsfaktorene beregnes med utgangspunkt i utviklingen i meierileveransen fra 2024 til 2025 og 2026. Justeringsfaktorene legges, som i fjorårets beregninger, inn for mengden omsatt melk på inntektsposten «Storfe, melk» og i framregningen av pristilskuddspostene «Distriktstilskudd melk, ku» og for «Grunntilskudd melk, ku» som ble innført for økologisk melk fra og med 2024. På kostnadssiden legges det, som i fjorårets beregninger, inn tilsvarende justeringer av de to variable kostnadspostene «Kraffôr» og «Annet innkjøpt fôr» i de to framregningsårene 2025 og 2026.

Budsjettnemnda har i år vurdert at prisutviklingen for ku- og geitemelk skal behandles ulikt i framregningen. Prisen for kumelk framregnes som tidligere år med utviklingen i melkeprisen i totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter. Prisen for geitemelk framregnes med den faktiske prisutviklingen for geitemelk.

1.4 Hovedresultater

Årets referansebruksberegninger viser resultatene for beregnet årsresultat per familieårsverk. Resultatmålet er beregnet på tilnærmet samme måte som i totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter, «Utredning 1/2026», hvor det skilles mellom leid arbeid og familiens arbeid ved beregning av et årsresultat for familieårsverket. Timetallet i et årsverk er nå ulikt og synkende i de tre omtalte årene. Dette gir i seg selv redusert årsresultat per familieårsverk alt annet likt. Resultatet for 2026 fremkommer derfor fem prosent lavere enn det ville vært med like mange timer i et årsverk som i 2024.

Tabell 1A og 1B nedenfor viser det beregnede årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet inntektsverdi av jordbruksfradraget for de enkelte referansebrukene. Tabell 2A og 2B viser henholdsvis antall familieårsverk og totalt antall årsverk på referansebrukene i årene 2024, 2025 og 2026. Tabell 3A og 3B viser den beregnede avsetningen til investeringer i avskrivbar kapital i kroner per bruk. Avsetningen til investeringer i avskrivbar kapital er beregnet på samme måte som i Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter (Utredning 1 2026). Beregningen er gjort med utgangspunkt i fem års glidende gjennomsnitt for relevante prisindekser og med grunnlag i bokførte verdier.

Tabell 1A. Årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
1 Melk, 35 årskyr. Landet	512 400	676 700	690 200
2 Korn, 559 dekar korn. Landet	788 500	901 500	751 300
3 Sau, 157 vinterfôra sauer. Landet	250 000	355 200	383 500
4 Melkeproduksjon geit, 166 årsgeiter. Landet	599 800	686 400	695 900
5 Svin/korn, 50 avlssvin + 404 dekar korn. Landet	701 400	831 700	1 086 300
6 Egg/planteprodukter, 6325 høner + 288 daa korn. Landet	902 900	1 101 500	1 243 800
7 Poteter/korn, 134 dekar poteter + 259 daa korn. Landet	859 200	961 200	938 600
8 Ammeku, 30 ammekyr. Landet	244 400	313 100	373 500
9 Frukt og bær, 60 dekar frukt og bær. Landet	783 600	884 500	983 600
10 Grønnsaker, 174 dekar grønnsaker + 273 daa korn. Landet	1 015 800	1 061 900	988 000
11 Fjørfekjøtt/planteprodukter, 149 786 fjørfeslakt. Landet	1 410 700	1 408 900	1 387 300
1) 1845 timer i et årsverk			
2) 1810 timer i et årsverk			
3) 1755 timer i et årsverk			

Tabell 1B. Årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
12 Økologisk melk, 35 årskyr. Landet	635 800	854 100	889 100
13 Melk, 17 årskyr. Landet	472 400	580 100	583 600
14 Melk, 56 årskyr. Landet	573 000	797 900	821 400
15 Melk, 73 årskyr. Landet	677 300	927 900	967 000
16 Melk, 43 årskyr. Arealsoner 1 og 3	549 500	737 700	753 000
17 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 5A	499 900	659 600	664 200
18 Melk, 38 årskyr. Arealsoner 2	536 100	695 400	719 900
19 Melk, 32 årskyr. Arealsoner 5B	465 200	620 500	635 300
20 Melk, 46 årskyr. Arealsoner 4	519 500	707 200	719 400
21 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 6 og 7	569 200	736 900	752 000
22 Korn, 367 dekar korn. Østlandet	688 100	839 000	700 800
23 Korn, 882 dekar korn. Østlandet	1 078 100	1 231 100	1 077 900
24 Sau, 156 vinterfôra sauer. Arealsoner 5A og 5B	261 000	371 300	401 900
25 Sau, 150 vinterfôra sauer. Arealsoner 6 og 7	198 200	282 900	296 700
26 Sau, 86 vinterfôra sauer. Landet	188 600	261 100	278 100
27 Sau, 262 vinterfôra sauer. Landet	354 900	491 200	535 200
28 Ammeku, 29 ammekyr. «Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	296 300	361 700	426 500
29 Ammeku, 31 ammekyr. «Kornområder» (1, 3 og 4)	135 800	197 900	237 800
30 Ammeku, 42 ammekyr. Landet	304 700	394 100	473 400
1) 1845 timer i et årsverk			
2) 1810 timer i et årsverk			
3) 1755 timer i et årsverk			

Tabell 2A. Antall familieårsverk på referansebrukene 2024-2026.

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
1 Melk, 35 årskyr. Landet	1,7225	1,7558	1,8108
2 Korn, 559 dekar korn. Landet	0,4569	0,4657	0,4803
3 Sau, 157 vinterfôra sauer. Landet	1,1030	1,1243	1,1595
4 Melkeproduksjon geit, 166 årsgeiter. Landet	1,3566	1,3829	1,4262
5 Svin og korn, 50 avlssvin + 404 dekar korn. Landet	1,1837	1,2066	1,2444
6 Egg og planteprodukter, 6325 høner + 288 daa korn. Landet	1,0585	1,0790	1,1128
7 Poteter og korn, 134 dekar poteter + 259 daa korn. Landet	1,0667	1,0873	1,1214
8 Ammeku, 30 ammekyr. Landet	1,1171	1,1387	1,1744
9 Frukt og bær, 60 dekar frukt og bær. Landet	0,9843	1,0033	1,0348
10 Grønnsaker, 174 dekar grønnsaker + 273 daa korn. Landet	1,3393	1,3652	1,4080
11 Fjørfekjøtt og planteprodukter, 149 786 fjørfeslakt. Landet	0,8439	0,8602	0,8872
12 Økologisk melk, 35 årskyr. Landet	1,4629	1,4912	1,5379
13 Melk, 17 årskyr. Landet	1,5192	1,5486	1,5972
14 Melk, 56 årskyr. Landet	1,9312	1,9685	2,0302
15 Melk, 73 årskyr. Landet	2,2347	2,2779	2,3493
16 Melk, 43 årskyr. Arealsoner 1 og 3	1,5024	1,5315	1,5795
17 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 5A	1,6612	1,6934	1,7464
18 Melk, 38 årskyr. Arealsoner 2	1,6385	1,6702	1,7225
19 Melk, 32 årskyr. Arealsoner 5B	1,7100	1,7431	1,7977
20 Melk, 46 årskyr. Arealsoner 4	1,8737	1,9099	1,9698
21 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 6 og 7	1,8759	1,9122	1,9721
22 Korn, 367 dekar korn. Østlandet	0,3523	0,3591	0,3704
23 Korn, 882 dekar korn. Østlandet	0,6753	0,6884	0,7100
24 Sau, 156 vinterfôra sauer. Arealsoner 5A og 5B	1,0596	1,0801	1,1140
25 Sau, 150 vinterfôra sauer. Arealsoner 6 og 7	1,3165	1,3420	1,3840
26 Sau, 86 vinterfôra sauer. Landet	0,8921	0,9094	0,9379
27 Sau, 262 vinterfôra sauer. Landet	1,3642	1,3906	1,4342
28 Ammeku, 29 ammekyr. «Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	1,2173	1,2409	1,2798
29 Ammeku, 31 ammekyr. «Kornområder» (1, 3 og 4)	0,9604	0,9790	1,0097
30 Ammeku, 42 ammekyr. Landet	1,2130	1,2365	1,2752

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabell 2B. Antall totale årsverk på referansebrukene 2024-2026.

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
1 Melk, 35 årskyr. Landet	2,2233	2,2663	2,3373
2 Korn, 559 dekar korn. Landet	0,5003	0,5099	0,5259
3 Sau, 157 vinterfôra sauer. Landet	1,2770	1,3017	1,3425
4 Melkeproduksjon geit, 166 årsgeiter. Landet	1,8407	1,8762	1,9350
5 Svin og korn, 50 avlssvin + 404 dekar korn. Landet	1,5962	1,6271	1,6781
6 Egg og planteprodukter, 6325 høner + 288 daa korn. Landet	1,4407	1,4685	1,5145
7 Poteter og korn, 134 dekar poteter + 259 daa korn. Landet	1,4954	1,5243	1,5721
8 Ammeku, 30 ammekyr. Landet	1,3301	1,3558	1,3983
9 Frukt og bær, 60 dekar frukt og bær. Landet	1,9534	1,9912	2,0536
10 Grønnsaker, 174 dekar grønnsaker + 273 daa korn. Landet	4,1263	4,2061	4,3379
11 Fjørfejøtt og planteprodukter, 149 786 fjørfeslakt. Landet	1,1024	1,1238	1,1590
12 Økologisk melk, 35 årskyr. Landet	2,1100	2,1508	2,2182
13 Melk, 17 årskyr. Landet	1,8802	1,9166	1,9766
14 Melk, 56 årskyr. Landet	2,6417	2,6928	2,7772
15 Melk, 73 årskyr. Landet	3,1583	3,2193	3,3202
16 Melk, 43 årskyr. Arealsoner 1 og 3	2,2293	2,2724	2,3436
17 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 5A	2,1295	2,1707	2,2387
18 Melk, 38 årskyr. Arealsoner 2	2,0450	2,0845	2,1499
19 Melk, 32 årskyr. Arealsoner 5B	2,2038	2,2464	2,3168
20 Melk, 46 årskyr. Arealsoner 4	2,3398	2,3851	2,4598
21 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 6 og 7	2,4065	2,4530	2,5299
22 Korn, 367 dekar korn. Østlandet	0,3539	0,3608	0,3721
23 Korn, 882 dekar korn. Østlandet	0,7859	0,8011	0,8262
24 Sau, 156 vinterfôra sauer. Arealsoner 5A og 5B	1,2428	1,2669	1,3066
25 Sau, 150 vinterfôra sauer. Arealsoner 6 og 7	1,4390	1,4669	1,5128
26 Sau, 86 vinterfôra sauer. Landet	1,0038	1,0232	1,0553
27 Sau, 262 vinterfôra sauer. Landet	1,5973	1,6282	1,6792
28 Ammeku, 29 ammekyr. «Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	1,4320	1,4597	1,5054
29 Ammeku, 31 ammekyr. «Kornområder» (1, 3 og 4)	1,1789	1,2017	1,2393
30 Ammeku, 42 ammekyr. Landet	1,5149	1,5442	1,5926

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabell 3A. Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital¹. Kroner per bruk

	2024	2025	2026
1 Melk, 35 årskyr. Landet	113 300	118 000	122 400
2 Korn, 559 dekar korn. Landet	94 300	98 100	101 700
3 Sau, 157 vinterfôra sauer. Landet	57 100	59 400	61 600
4 Melkeproduksjon geit, 166 årsgeiter. Landet	62 800	65 400	67 800
5 Svin og korn, 50 avlssvin + 404 dekar korn. Landet	95 600	99 600	103 300
6 Egg/planteprodukter, 6325 høner + 288 daa korn. Landet	111 900	116 500	120 900
7 Poteter/korn, 134 dekar poteter + 259 daa korn. Landet	162 900	169 400	175 600
8 Ammeku, 30 ammekyr. Landet	76 500	79 700	82 700
9 Frukt og bær, 60 dekar frukt og bær. Landet	80 700	84 000	87 200
10 Grønnsaker, 174 daa grønnsaker + 273 daa korn. Landet	145 600	151 400	157 000
11 Fjorfekjøtt/planteprodukter, 149 786 fjørfeslakt. Landet	145 600	151 700	157 600

1) Avsetningene regnes ikke inn i resultatmålet.

Tabell 3B. Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital¹. Kroner per bruk

	2024	2025	2026
12 Økologisk melk, 35 årskyr. Landet	100 300	104 400	108 400
13 Melk, 17 årskyr. Landet	63 000	65 600	68 000
14 Melk, 56 årskyr. Landet	158 500	165 000	171 300
15 Melk, 73 årskyr. Landet	202 100	210 400	218 400
16 Melk, 43 årskyr. Arealsoner 1 og 3	119 600	124 500	129 200
17 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 5A	114 400	119 200	123 700
18 Melk, 38 årskyr. Arealsoner 2	103 800	108 100	112 300
19 Melk, 32 årskyr. Arealsoner 5B	113 300	117 900	122 400
20 Melk, 46 årskyr. Arealsoner 4	164 200	170 900	177 300
21 Melk, 33 årskyr. Arealsoner 6 og 7	91 900	95 600	99 200
22 Korn, 367 dekar korn. Østlandet	60 700	63 100	65 400
23 Korn, 882 dekar korn. Østlandet	150 000	156 000	161 700
24 Sau, 156 vinterfôra sauer. Arealsoner 5A og 5B	60 400	62 800	65 200
25 Sau, 150 vinterfôra sauer. Arealsoner 6 og 7	58 400	60 700	62 900
26 Sau, 86 vinterfôra sauer. Landet	39 800	41 500	43 000
27 Sau, 262 vinterfôra sauer. Landet	88 500	92 100	95 500
28 Ammeku, 29 ammekyr. «Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	83 200	86 600	89 800
29 Ammeku, 31 ammekyr. «Kornområder» (1, 3 og 4)	68 800	71 600	74 300
30 Ammeku, 42 ammekyr. Landet	85 400	88 900	92 200

1) Avsetningene regnes ikke inn i resultatmålet.

2 ÅRETS REFERANSEBRUKSBEREGNINGER

Beregningene omfatter 30 referansebruk presentert i de to tabellene 4 og 5 nedenfor.

I årets beregninger er referansebruksinndelingen og rekkefølgen på referansebrukene uendret sammenlignet med fjorårets beregninger.

Budsjettnemnda har valgt en gruppering i referansebruk med hovedinndeling etter produksjoner (tabell 4) og en videre inndeling etter geografi, struktur og driftsmåte av de tre driftsformene som har flest deltakerbruk i driftsgranskningene (tabell 5).

Tabell 4. Oversikt over referansebrukene. Produksjoner

Ref.bruk nr.	Produksjon og omfang	Region	Antall bruk i 2024
1	Melk. 35 årskyr	Landet	281
2	Korn. 559 dekar korn	Landet	70
3	Sau. 157 vinterføra sauer	Landet	116
4	Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter	Landet	20
5	Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	Landet	25
6	Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	Landet	20
7	Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	Landet	20
8	Ammeku. 30 ammekyr	Landet	67
9	Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	Landet	26
10	Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	Landet	16
11	Fjørfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfeslakt	Landet	20

Tabell 5. Oversikt over referansebrukene. Region/arealsoner, struktur og driftsmåte

Ref.bruk nr.	Produksjon og omfang	Region/Arealsoner	Antall bruk i 2024
12	Økologisk melk. 35 årskyr	Landet	13
13	Melk. 17 årskyr	Landet	93
14	Melk. 56 årskyr	Landet	93
15	Melk. 73 årskyr	Landet	25
16	Melk. 43 årskyr	Arealsoner 1 og 3	19
17	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 5A	87
18	Melk. 38 årskyr	Arealsoner 2	19
19	Melk. 32 årskyr	Arealsoner 5B	77
20	Melk. 46 årskyr	Arealsoner 4	22
21	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 6 og 7	57
22	Korn. 367 dekar korn	Østlandet	25
23	Korn. 882 dekar korn	Østlandet	25
24	Sau. 156 vinterføra sauer	Arealsoner 5A og 5B	82
25	Sau. 150 vinterføra sauer	Arealsoner 6 og 7	18
26	Sau. 86 vinterføra sauer	Landet	25
27	Sau. 262 vinterføra sauer	Landet	25
28	Ammeku. 29 ammekyr	«Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	41
29	Ammeku. 31 ammekyr	«Kornområder» (1, 3 og 4)	24
30	Ammeku. 42 ammekyr	Landet	25

Årets beregninger er basert på regnskapsmateriale fra 2024. Basisåret i beregningene er 2024, og disse tallene er som hovedregel regnet fram til 2025 etter registrert prisutvikling i totalkalkylens registrerte regnskaper for tilsvarende poster. Framregningen til 2026 er tilsvarende basert på budsjetterte priser i totalkalkylens registrerte regnskaper. Alle mengder er holdt konstante i framregningsperioden og uttrykker dermed utviklingen for produsenter med uendret produksjonsomfang i framregningsperioden.

For å få flere viktige produksjoner representert, har en akseptert at enkelte referansebruk tas med selv om de bygger på relativt få driftsgranskingsbruk.

Ved inndelingen er det lagt mest vekt på produksjoner (tabell 4). Det kan være vanskelig å skille mellom effekter som skyldes geografi, effekter som skyldes struktur og effekter som skyldes driftsmåte (økologisk melk) når driftsgranskingsbrukene deles videre inn etter geografi, i størrelsesgrupper og etter driftsmåte. Samtidig er det slik at utslagene av tiltak på ulike driftsstørrelser er den effekten som forhandlingspartene selv enklest kan regne på ved hjelp av kalkyler. Ut fra dette er geografi prioritert framfor struktur ved den videre inndelingen av produksjoner (tabell 5).

Ut over de produksjonene som er nevnt i tabellene ovenfor, kan referansebrukene ha tilleggsproduksjoner med et relativt mindre omfang. Slike tilleggsproduksjoner kan iblant være en del av forklaringen på utslaget som framkommer på resultatmålet.

For framregningen er hvert referansebruk plassert i bestemte soner og regnet fram med satsendringene som gjelder den valgte geografiske soneplasseringen, jf. kapitlene 3.2 og 8.4. Tabellene under viser referansebrukenes soneplassering i årets beregninger.

Tabell 6. Oversikt over referansebrukenes soneplassering. Produksjoner

Ref.bruk nr.	Produksjon og omfang	Region	Areal sone	Kjøtt sone	Melk sone
1	Melk. 35 årskyr	Landet	5/5A	2	D
2	Korn. 559 dekar korn	Landet	1		
3	Sau. 157 vinterföra sauer	Landet	5/5A	2	
4	Melkeproduksjon geit. 166 årsgaier	Landet	6	4	G
5	Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	Landet	1		
6	Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	Landet	1		
7	Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	Landet	1		
8	Ammeku. 30 ammekyr	Landet	5/5A	2	
9	Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	Landet	5/5B	2	
10	Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	Landet	1	1	
11	Fjorfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjorfeslakt	Landet	1		

Tabell 7. Oversikt over referansebrukenes soneplassering. Region/arealsoner, struktur og driftsmåte

Ref.bruk nr.	Produksjon og omfang	Region/Arealsoner	AK sone	Kjøtt sone	Melk sone
12	Økologisk melk. 35 årskyr	Landet	5/5A	2	D
13	Melk. 17 årskyr	Landet	5/5A	2	D
14	Melk. 56 årskyr	Landet	5/5A	2	D
15	Melk. 73 årskyr	Landet	5/5A	2	D
16	Melk. 43 årskyr	Arealsoner 1 og 3	1	1	B
17	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 5A	5/5A	2	C
18	Melk. 38 årskyr	Arealsoner 2	2	1	A
19	Melk. 32 årskyr	Arealsoner 5B	5/5B	2	D
20	Melk. 46 årskyr	Arealsoner 4	4	2	C
21	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 6 og 7	6	4	G
22	Korn. 367 dekar korn	Østlandet	3		
23	Korn. 882 dekar korn	Østlandet	1		
24	Sau. 156 vinterfôra sauer	Arealsoner 5A og 5B	5/5B	2	
25	Sau. 150 vinterfôra sauer	Arealsoner 6 og 7	6	4	
26	Sau. 86 vinterfôra sauer	Landet	5/5A	2	
27	Sau. 262 vinterfôra sauer	Landet	5/5A	3	
28	Ammeku. 29 ammekyr	«Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	5/5A	2	
29	Ammeku. 31 ammekyr	«Kornområder» (1, 3 og 4)	3	2	
30	Ammeku. 42 ammekyr	Landet	5/5A	2	

Et vedlegg med detaljerte beregninger for de enkelte referansebruk er ikke lagt ved i denne utredningen, men er å finne på internettadressen:

<https://www.nibio.no/tema/landbruksokonomi/grunnlagsmateriale-til-jordbruksforhandlingene?locationfilter=true>

3 PRINSIPPER FOR REFERANSEBRUKSBEREGNINGER BASERT PÅ DRIFTSGRANSKINGENE

3.1 Bygd på driftsgranskingene

Hovedformålet med driftsgranskingene er å presentere årlige resultater og den mer langsiktige utviklingen for økonomien på gardsbruk der inntekten fra jordbruket har et vesentlig omfang. Undersøkelsen er gjort med grunnlag i skatteregnskap og tilleggsopplysninger om areal, avlinger og arbeidsinnsats. Skatteregnskapene er innhentet fra drøyt 900 jordbruksbedrifter som er spredt rundt i hele landet. Skatteregnskapene blir omarbeidet til driftsregnskap. Det er data fra driftsregnskapene som går inn i driftsgranskingene. Driftsgranskingene omfatter i hovedsak familiebruk med en arbeidsinnsats på ett årsverk eller mer.

Budsjettnemnda har lagt vekt på å benytte driftsgranskingsresultatene direkte så langt som mulig, men har likevel funnet det hensiktsmessig å jevne ut tilfeldige avlingsvariasjoner (normalisere) for kornavlinger og potetavlinger når arealet har et visst omfang (se avsnitt 4.3).

3.2 Tilskuddsberegning

Når vi regner gjennomsnittlige tilskudd for grupper av bruk i driftsgranskingene, vil ingen av driftsgranskingsbrukene som inngår, faktisk ha hatt disse gjennomsnittstilskuddene.

For framregningen er hvert referansebruk plassert til bestemte soner, og regnet fram med satsendringene som gjelder for den valgte geografiske soneplasseringen. Framregningen av tilskuddene i selve referansebruksberegningene baseres så på den samme absolutte endringen.

Framregningen av tilskuddene må reflektere de regnskapsresultatene en vil forvente å få i de to framregningsårene.

3.3 Registrert arbeid og kapital

Driftsgranskingene viser registrerte størrelser for arbeid og kapital.

I driftsgranskingene er kapitalen verdsatt og avskrivningene kalkulert ut fra prinsippet om historisk kostnad. Dette samsvarer med hovedprinsippet i norsk regnskapslovgivning og praksis, og brukes også i skatteregnskap og finansregnskap. Kostnaden på anskaffelsestidspunktet aktiveres i driftsregnskapet med registrerte nominelle kroner og utgjør avskrivningsgrunnlaget. Det betyr at balansen ikke justeres for endringene som ellers skjer i pengeverdiene over tid. Spesielt i perioder med høy inflasjon, og spesielt for eiendeler med lang levetid, vil en med historisk kost få relativt lave verdifastsettelse i balansen. I driftsgranskingene brukes det lineær avskrivning over den enkelte eiendels forventede levetid. Det regnes med en forventet levetid på 15 år for maskiner og biler, 20 år for grøfter og faste vanningsanlegg og 30 år for driftsbygninger.

3.4 Nærmere om investeringstidspunktets betydning

Når investeringen ikke er jevne, det er prisstigning og avskrivningene beregnes etter historisk investeringskostnad, har investeringstidspunktet betydning for tolkningen av regnskapsmessig resultat. Når det brukes lineære avskrivninger, som i Driftsgranskingene og Referansebrukene, kostnadsføres det samme beløpet hvert år i avskrivningsperioden. For bygninger avskrives investeringene med like beløp årlig i 30 år. På grunn av prisstigning vil referansebruk med stor forskjell i gjennomsnittlig investeringstidspunkt, kunne gi relativt store forskjeller i regnskapsførte avskrivninger for den samme bygningen. Denne forskjellen vil være større dersom avskrivninger føres etter saldoprinsippet.

Dette kan illustreres med et eksempel. En jordbruksbedrift bygde en driftsbygning med inventar til 5 mill. kroner i 2015. En annen bedrift bygde eksakt samme bygning ti år senere. Ifølge prisindeksen økte byggekostnaden med 52,0 prosent. Regnskapsført avskrivning (kostnad) i 2025 var nesten 87.000 kroner høyere for foretaket med den nyeste, men identiske, driftsbygningen hvis det ble ført lineær avskrivning. Dersom avskrivningen ble gjort etter saldoprinsippet, og veid gjennomsnittlig avskrivingsrate for bygning og inventar er 6 prosent, ble forskjellen om lag 148.000 kroner.

Tabell 8. Illustrasjon av forskjell i regnskapsført avskrivning i 2025 for to identiske bygninger, bygd i henholdsvis 2015 og 2025. Kroner per foretak

	Bygd i 2015	Bygd i 2025	Differanse
Lineær avskrivning i 2025	166 700	253 300	-86 600
Saldoavskrivning i 2025	161 600	309 700	-148 100

Problemstillingen som er illustrert ovenfor, er generell for alle referansebrukene. Det betyr imidlertid mest i produksjoner der mange investeringer er gjort for forholdsvis lang tid tilbake. På referansebrukene kan dette illustreres for melkeproduksjon der materialet er stort nok til å inndele foretakene etter størrelse. Nedenfor er derfor noen melkeproduksjonsbruk med ulik størrelse sammenlignet.

Inndeling etter størrelse vil med stor sannsynlighet samtidig innebære en systematisk sortering av investeringstidspunkt. Referansebruk nr. 13 med 17 årskyr har trolig eldre driftsbygning enn referansebruk nr. 15 med 73 årskyr. For å sammenligne reelle forskjeller i enhetskostnader burde investeringstidspunktet vært likt. Det foreligger ikke data som viser gjennomsnittlig investeringstidspunkt for de ulike referansebrukene. Investeringstidspunktet har stor betydning for å vurdere kostnaden per årsku ved ulikt driftsomfang. Ulike innslag av leasing, som gir stor skjevfordeling av regnskapsført kostnad ved kapitalutstyret over dets levetid, kan også bidra til variasjon.

Samtidig er det sannsynlig at bruk med hovedinvesteringen langt tilbake i tid, vil ha noe mindre rasjonelle driftsopplegg, slik at investeringstidspunktet også har betydning for registrert arbeidsforbruk. Tabell 9 viser vesentlig større fall i antall arbeidstimer per årsku enn i regnskapsførte kostnader. Investeringstidspunktets betydning for resultatmålet «årsresultat per familieårsverk» er derfor mindre enn om regnskapsførte avskrivninger per årsku og timer per årsku vurderes hver for seg.

Tabell 9. Regnskapsførte kostnader, arbeidsforbruk og driftsresultat for noen referansebruk med melk med forskjellig driftsomfang. Regnskapsåret 2024

	Referansebruksnummer			
	13	1	14	15
Antall årskyr	17	35	56	73
Sum avskrivninger, kroner	211 037	431 672	674 469	779 271
Sum kostnader, kroner	1 557 412	3 031 625	4 842 939	6 362 782
Sum arbeidstimer (familie+leid betalt)	3469	4102	4874	5827
Avskrivninger, kroner per årsku	12 270	12 404	12 066	10 704
Sum kostnader, kroner per årsku	90 547	87 116	86 636	87 401
Kostnader inkl. familiens arbeid og rentekrav på innsatt kapital, kroner per årsku	137 357	117 695	110 570	109 016
Sum arbeidstimer (familie+leid betalt) per årsku	202	118	87	80
Årsresultat, kroner	650 377	812 135	1 035 388	1 442 376
Årsresultat per familieårsverk, kroner	428 093	471 488	536 147	645 448

Flere undersøkelser viser fallende kostnader per bås plass med økende driftsomfang. Avskrivninger per årsku i tabell 9 illustrerer forskjeller i investeringstidspunkt mellom referansebrukene.

Kostnader inkludert verdsetting av familiens arbeid til 235 kroner per time og verdsetting av innsatt kapital i jordbruket til 4 prosent rente, er også vist per årsku. Referansebruket med 17 årskyr har da en total kostnad per årsku som er om lag 26 prosent høyere enn referansebruket med 73 årskyr.

3.5 Gjeldsandeler

Jordbrukets andel av gjeldsrenter og kår er beregnet ut fra brukets totale kostnader til gjeldsrenter og kår, etter samme forhold som jordbrukets andel av brukets totale eiendeler. I totale eiendeler inngår eiendeler knyttet til andre næringer enn jordbruk og private eiendeler, som bolig, biler, bankinnskudd, aksjer og andre verdipapirer. En har da regnet eiendeler som gjennomsnittet av inngående balanse og utgående balanse i regnskapsåret. Det er driftsgranskingenes registrerte tall basert på historisk kost som er lagt til grunn både for eiendeler i jordbruket og for eiendeler totalt.

Gjeldsandelene er beregnet på samme måte som i Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter og metoden er nærmere beskrevet i kapittel 2.7, utredning 1, 2026.

3.6 Leid arbeid / arbeidsgiveravgift

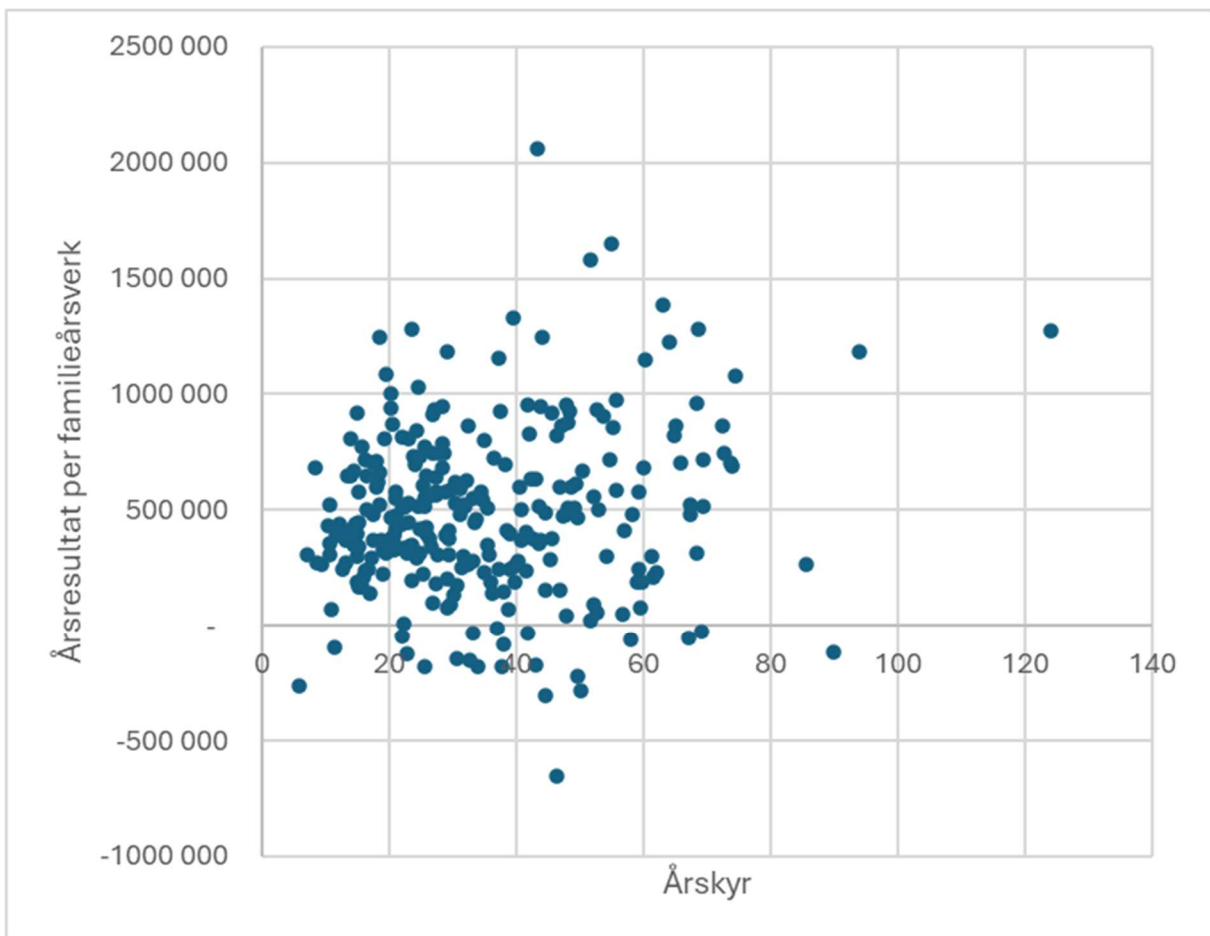
I referansebruksberegningene er sosiale avgifter (arbeidsgiveravgift) en del av posten «leid arbeid». Denne posten er spesifisert under kostnader. Ved beregning av årsresultat per familieårsverk er leid arbeid og arbeidsgiveravgift behandlet etter samme prinsipp som i totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter.

4 FRA DRIFTSGRANSKINGSBRUK TIL REFERANSEBRUK

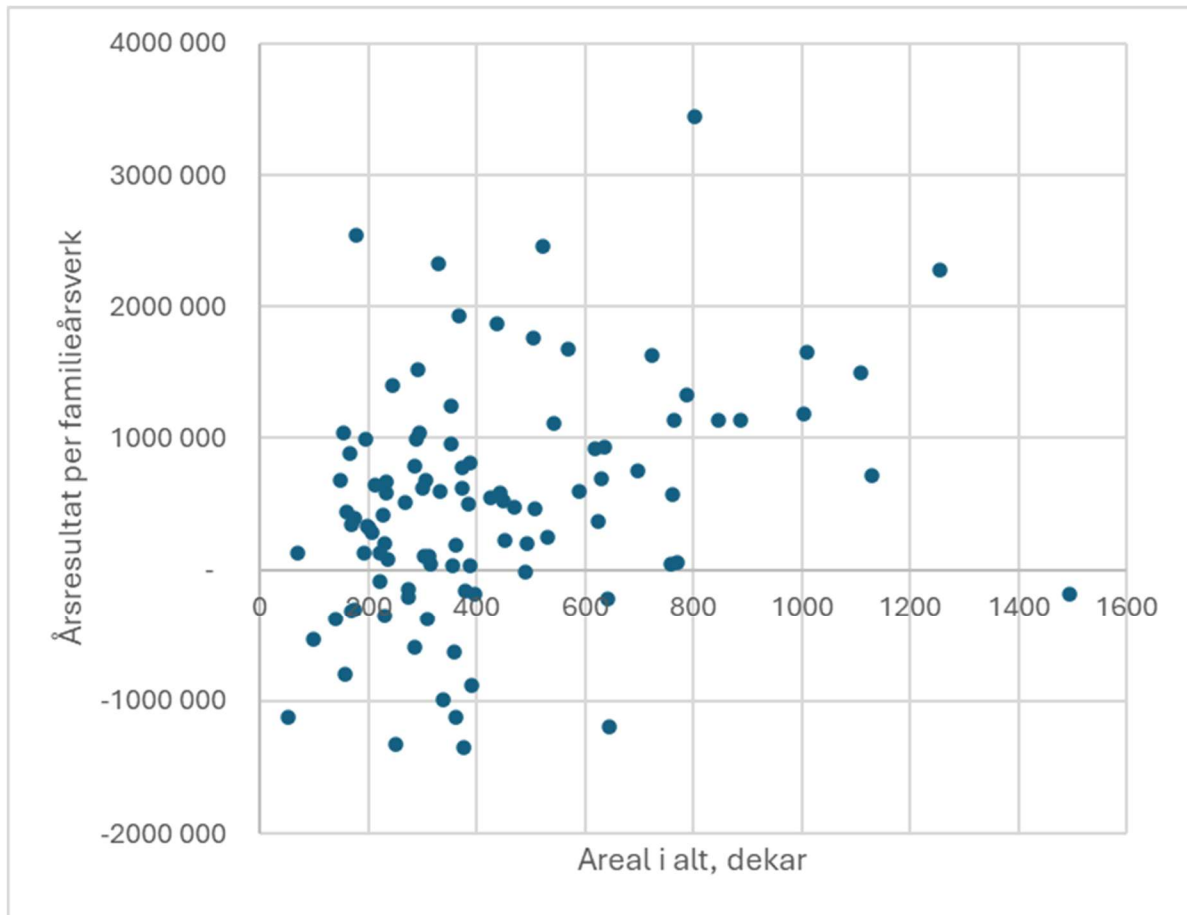
4.1 Generelt

Alle referansebrukene framkommer i utgangspunktet som uveide gjennomsnitt av de driftsgranskingsbrukene som er tatt med i det aktuelle referansebruket. Dette innebærer at det vil være variasjoner i oppnådd resultatmål innenfor de enkelte referansebrukene. Figurene nedenfor illustrerer denne variasjonen for de tre produksjonene melk, korn og sau i driftsgranskningene for regnskapsåret 2024, som er det regnskapsmaterialet årets referansebruksberegninger er basert på. Figurene illustrerer dermed variasjonen i oppnådd resultatmål for driftsgranskingsbrukene som i årets beregninger inngår i henholdsvis referansebruk nr. 1, nr. 2 og nr. 3.

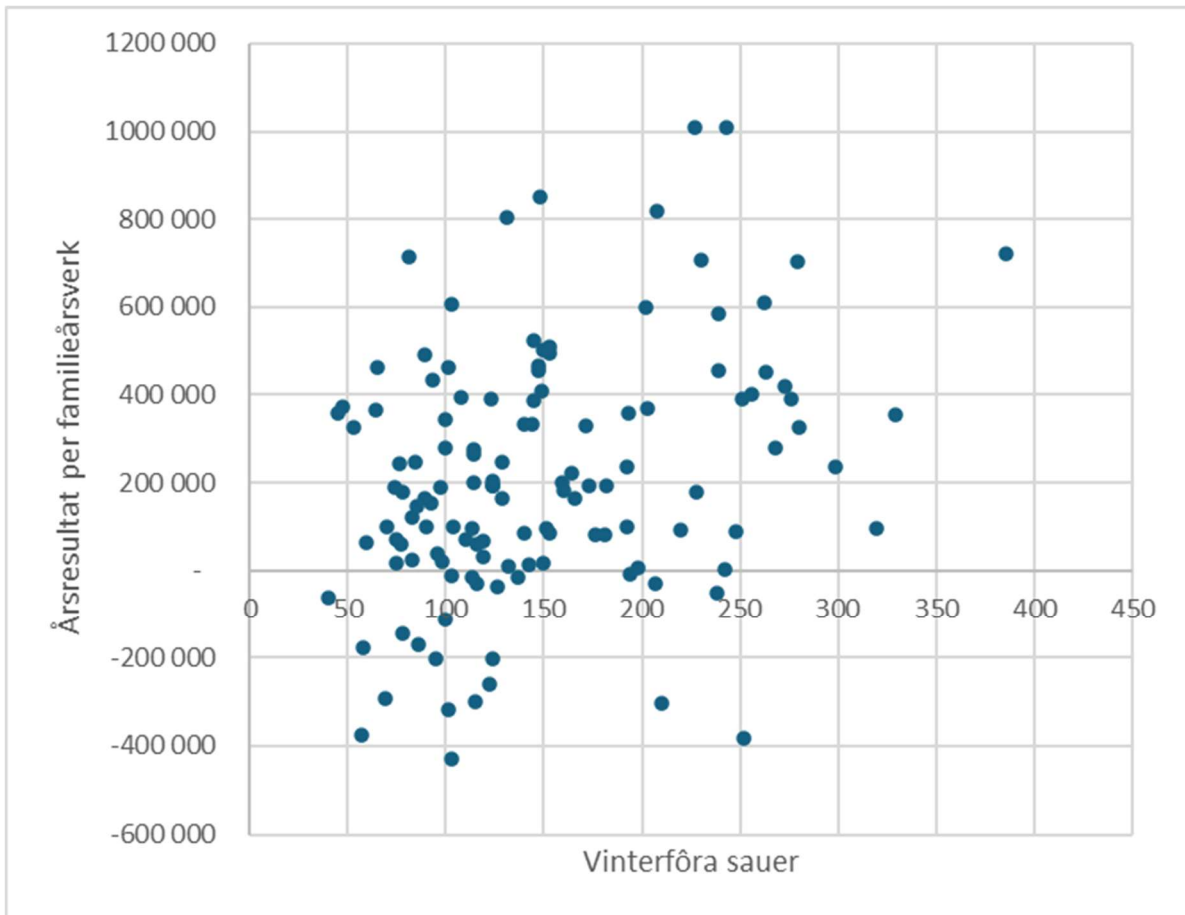
Figurene nedenfor er utarbeidet av NIBIO til denne utredningen.



Figur 2 Årsresultat per familieårsverk og antall årskyr for driftsgranskingsbruk med driftsformen «produksjon av kumelk» i «Driftsgranskinger i jord- og skogbruk - Rekneskapsresultat 2024», NIBIO 2025



Figur 3 Årsresultat per familieårsverk og antall dekar jordbruksareal for driftsgranskingsbruk med driftsformen «korndyrking» i «Driftsgranskinger i jord- og skogbruk - Rekneskapsresultat 2024», NIBIO 2025



Figur 4 Årsresultat per familieårsverk og antall vinterfôra sauer for driftsgranskingsbruk med driftsformen «sauehold» i «Driftsgranskinger i jord- og skogbruk - Rekneskapsresultat 2024», NIBIO 2025

For å illustrere spredning i resultatet for alle referansebrukene er det i tabell 10 og tabell 11 vist gjennomsnittlig årsresultat per familieårsverk inkludert inntektsverdi av jordbruksfradraget for de driftsgranskingsbrukene som har lavere årsresultat per familieårsverk enn medianen og de som har høyere årsresultat per familieårsverk enn medianen for hvert referansebruk. Disse gjennomsnittene er regnet før avlingsnormalisering. Ved odde antall driftsgranskingsbruk bak referansebruket, er bruket med midterste resultat (medianen) utelatt ved beregningen av årsresultatet for gruppen av bruk under og over medianen.

Gjennomsnittlig antall familieårsverk vil være forskjellig i de tre gruppene av driftsgranskingsbruk som utgjør laveste halvdel, høyeste halvdel og hele referansebruket. Årsresultat per familieårsverk for «Gjennomsnitt» (hele gruppen av driftsgranskingsbruk) vil derfor ikke være gjennomsnittet av årsresultat per familieårsverk for referansebrukets to tilhørende grupper «Laveste halvdel» og «Høyeste halvdel» i tabellene.

Tabell 10. Årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget for gruppen av bruk med resultat under og over medianverdi. Regnskapsåret 2024 før normalisering av avlinger, kroner per familieårsverk.

	<i>Laveste halvdel</i>	<i>Median</i>	<i>Høyeste halvdel</i>
1 <i>Melk. 35 årskyr. Landet, 281 bruk</i>	249 317	489 364	802 920
2 <i>Korn. 559 dekar korn. Landet, 70 bruk</i>	142 223	819 687	1 679 706
3 <i>Sau. 157 vinterføra sauer. Landet, 116 bruk</i>	32 009	228 584	474 623
4 <i>Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter. Landet, 20 bruk</i>	435 771	633 080	800 280
5 <i>Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn. Landet, 25 bruk</i>	53 417	478 389	1 375 479
6 <i>Egg/planteprod. 6325 høner + 288 dekar korn. Landet, 20 bruk</i>	451 760	948 167	1 506 007
7 <i>Poteter/korn. 134 dekar poteter + 259 daa korn. Landet, 20 bruk</i>	191 414	878 893	1 430 954
8 <i>Ammeku. 30 ammekyr. Landet, 67 bruk</i>	-47 325	257 624	630 401
9 <i>Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær. Landet, 26 bruk</i>	362 925	775 923	1 341 559
10 <i>Grønnsaker. 174 daa grønnsaker+273 daa korn. Landet, 16 bruk</i>	280 007	1 022 159	1 881 499
11 <i>Fjølfekjøtt/planteprodukter. 149 786 fjølfe-slakt. Landet, 20 bruk</i>	611 696	1 226 617	2 437 558

Tabell 11. Årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget for gruppen av bruk med resultat under og over medianverdi. Regnskapsåret 2024 før normalisering av avlinger, kroner per familieårsverk.

	<i>Laveste halvdel</i>	<i>Median</i>	<i>Høyeste halvdel</i>
12 <i>Økologisk melk. 35 årskyr. Landet, 13 bruk</i>	329 906	523 816	1 043 220
13 <i>Melk. 17 årskyr. Landet, 93 bruk</i>	284 336	453 292	693 554
14 <i>Melk. 56 årskyr. Landet, 93 bruk</i>	240 255	545 798	957 007
15 <i>Melk. 73 årskyr. Landet, 25 bruk</i>	351 858	729 310	1 030 301
16 <i>Melk. 43 årskyr. Arealsoner 1 og 3, 19 bruk</i>	139 170	469 437	946 867
17 <i>Melk. 33 årskyr. Arealsoner 5A, 87 bruk</i>	256 318	489 364	769 047
18 <i>Melk. 38 årskyr. Arealsoner 2, 19 bruk</i>	192 948	670 058	950 778
19 <i>Melk. 32 årskyr. Arealsoner 5B, 77 bruk</i>	264 443	452 696	697 761
20 <i>Melk. 46 årskyr. Arealsoner 4, 22 bruk</i>	182 544	457 457	837 388
21 <i>Melk. 33 årskyr. Arealsoner 6 og 7, 57 bruk</i>	287 406	549 675	891 242
22 <i>Korn. 367 dekar korn. Østlandet, 25 bruk</i>	81 808	321 133	1 345 470
23 <i>Korn. 882 dekar korn. Østlandet, 25 bruk</i>	531 567	1 228 264	1 867 546
24 <i>Sau. 156 vinterføra sauer. Arealsoner 5A og 5B, 82 bruk</i>	41 935	223 946	476 434
25 <i>Sau. 150 vinterføra sauer. Arealsoner 6 og 7, 18 bruk</i>	20 122	207 270	429 878
26 <i>Sau. 86 vinterføra sauer. Landet, 25 bruk</i>	51 476	184 150	332 496
27 <i>Sau. 262 vinterføra sauer. Landet, 25 bruk</i>	121 938	432 694	645 137
28 <i>Ammekyr. 29 ammekyr. «Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7), 41 bruk</i>	26 677	265 141	674 185
29 <i>Ammekyr. 31 ammekyr. «Kornområder» (1, 3 og 4), 24 bruk</i>	-161 513	162 908	574 367
30 <i>Ammekyr. 42 ammekyr. Landet, 25 bruk</i>	-19 804	261 066	706 346

Referansebruksberegningene begrenser seg til jordbruksdelen av driftsgranskingene, det vil si at andre næringer og privatøkonomi ikke er behandlet.

Driftsgranskingene har, med unntak for arbeidstimer, ikke mengdeopplysninger på kostnadssiden. Oppsplittingen er på noen områder også mindre spesifisert enn på 1990-tallet, bl.a. ved at kraftfôr er samlet på én post.

4.2 Arbeidsforbruk

Antall årsverk på hvert referansebruk er beregnet ut fra uveide gjennomsnittlige registrerte arbeidsforbruk på de driftsgranskingsbrukene som inngår. Det regnes 1845 timer i et årsverk for 2024. For 2025 regnes det 1810 timer i et årsverk og for budsjettåret 2026 regnes det 1755 timer i et årsverk.

4.3 Normalisering av avlingsnivået for korn og potet

Avlingsnivået for korn og poteter slår mer direkte ut på inntekten enn det avlingsnivået for førvekstene vanligvis gjør. Korn og poteter vil også normalt være utsatt for større avlingsvariasjon fra år til år enn grovførvekstene. Kornavlingene på referansebrukene er normalisert ved å regne et rent aritmetisk gjennomsnitt over de 10 siste årene. Også potetavlingen på referansebrukene 6 og 7 er normalisert ved å regne et rent aritmetisk gjennomsnitt over de 10 siste årene.

Potetavlingen på referansebruk 10 «Grønnsaker» er normalisert med gjennomsnittet av 6 år fordi referansebruk 10, som var nytt i 2021, ikke har mange nok år til å benytte 10-års gjennomsnitt. Potetavlingen for referansebruk 11 «Fjørfekjøtt og planteprodukter» er normalisert med forholdstallet beregnet for referansebruk 7 «Poteter og korn» fordi referansebruk 11 har få år med registrerte potetavlinger i 10 års-perioden 2014-2017 og 2019-2024.

Tabell 12. Beregnet normalårsavling for poteter på referansebrukene 6, 7, 10 og 11 i 2024. Kg/daa

Referansebruk	Region	2024
6	Landet	2216
7	Landet	2647
10	Landet	2835 ¹
11	Landet	3113 ²

1) Gjennomsnitt av 6 år

2) Beregnet med forholdstallet for referansebruk nr. 7 på grunn av for få år med egne registrerte potetavlinger

I tabellen under er de beregnede normalårsavlingene for korn for 2024 stilt opp. Avlingene er ikke normalisert når arealet for det enkelte kornslag er mindre enn 5 dekar, og avlingene er bare normalisert for kornslagene bygg, havre og hvete. Enkelte referansebruk som har litt mer enn 5 dekar ett eller få år i 10-årsperioden 2014-2017 og 2019-2024, er ikke normalisert.

Kornavlingene på referansebruk 12 «Økologisk melk» er ikke normalisert. Dette referansebruket har delvis hatt svært lave beregnede avlingstall flere år i 10-årsperioden og i enkelte år mangler det salgsavling for kornarealer. Årsaken kan i begge tilfeller være at kornavling fra disse arealene er brukt til eget fôr. Det kan bli feil å normalisere opp eller ned solgt kornavling samtidig som referansebruket kan ha brukt en del av avlingen for å redusere kostnadene til innkjøpt fôr.

Kornavlingene på referansebruk 10 «Grønnsaker» (som var nytt i 2021) er normalisert med gjennomsnittet av 6 år. Byggavlingen på referansebruk 27 er normalisert med gjennomsnittet av 8 år. Kornavlingene på referansebruk 29 «Ammeku» for «kornområdene» og referansebruk 30 «Ammeku» (som begge var nye i 2022) er normalisert med gjennomsnittet av 5 år. Dette fordi referansebrukene ikke har mange nok år med registrerte kornavlinger til å benytte 10-års gjennomsnitt.

Tabell 13. Beregnet normalårsavling per daa for korn i 2024 på de enkelte referansebruk. Kg korn med 15 prosent vann

Ref. bruk	Bygg	Havre	Hvete
	2024	2024	2024
1	373		
2	448	450	486
5	414	413	478
6	443	447	493
7	506	467	525
8	422		396
10	473 ¹	485 ¹	469 ¹
11	472	409	507
14	383	401	
15	474	430	
16	389	383	388
20	412		
21	269		
22	464	440	445
23	481	463	508
27	328 ²		
29	376 ³	353 ³	334 ³
30	367 ³		364 ³

1) Gjennomsnitt av 6 år.

2) Gjennomsnitt av 8 år

3) Gjennomsnitt av 5 år.

4.4 Avlingsnivået for øvrige vekster

For øvrige vekster benyttes de registrerte avlingstallene i driftsgranskingene direkte.

Oljevekster, frukt og grønnsaker er vekster med stor avlingsvariasjon mellom år. Det er ikke registrert avling eller pris i driftsgranskingene, og det er dermed ikke noe grunnlag for å normalisere disse avlingene på referansebrukene.

For referansebruk 9 «Frukt og bær», der frukt utgjør en vesentlig del av produksjonsinntekten, betyr regnskapsårets avlingsnivå mye.

Fruktavlingene var litt lavere i 2024 sammenlignet med 2023. Etter et svært godt avlingsår i 2023 var det ventet en liten nedgang i 2024. Arealet av plommer fortsatte nedgangen som har vært siden 2019. Avlingene for plommer var høyt, og lå på 120 prosent av middelet

for de siste 10 årene. Epleavlingene var noe lavere enn i 2023, og lå på 10 500 tonn, 122 prosent av middelet for siste tiåret. For første gang siden 2016 var det ikke økning i eplearealet i 2024. Arealet av epler var 20 dekar mindre enn i 2023. Pæreavlingene lå 63 prosent over middelet for siste tiåret, og arealet av pærer har vært stabilt de siste årene. Totalvolumet av pærer var omtrent det samme som året før. Det ble produsert rundt 631 tonn pærer i 2024, mens middelet for siste tiåret har 418 tonn. Avlingene av moreller økte fra et høyt nivå i 2023 til 882 tonn. Avlingsnivået lå 35 prosent høyere enn middelet for siste tiåret.

Framregningen av frukt og grønnsaker skjer på grunnlag av verdiposten for henholdsvis «Sum frukt» og «Sum hovedkulturene. Grønnsaker» i totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter.

4.5 Verdiendring på buskap og varelager

Mengdeendringer på buskap og varelager føres i prinsippet som inntekt, men på grunn av at en holder alle mengder på referansebrukene konstant i framregningsperioden, får en ikke inn mengdeendringer i status. Eventuelle mengdeendringer i basisåret tas derfor ut som salg også i framregningsperioden med samme kvantum som i basisåret.

Det regnes ikke rente på varelager.

5 VOLUMFRAMREGNING PÅ REFERANSEBRUKENE

5.1 Beregningsmetode og forutsetninger

Resultater for referansebrukene er oppgitt for siste regnskapsår i Driftsgranskingene og to framregningsår. Nesten alle resultater er basert på regnskap fra 2024 med prisjusteringer for 2025 og 2026. Bruk i driftsgranskingene har imidlertid også volumutvikling, og for dette er det gjort separate beregninger som tidligere. Mens øvrige resultater er gitt med fast volum og endring i priser, har volumutviklingen faste priser fra 2024 og endring i volum. Siste regnskapsår er sentralt i beregningene, og det kalles her for «basisår».

I 2017 ble det gjort en gjennomgang av metoden for volumframregning. Prinsippene for beregningen av prisfast volumutvikling er likevel uendret. Endringene gjelder i første rekke inflatering til basisår av verdier regnet i løpende priser hentet fra Driftsgranskingene.

For verdier regnet til markedspriser er det benyttet 25 ulike prisindekser for denne inflateringen, og fra alle regnskaper er det plukket ut 25 beløp som inflateres med hver sin indeks. Denne inflateringen kan dermed gjennomføres uavhengig av driftsform. Prisindeksene som er brukt i denne inflateringen, ble i fjor revidert i forhold til tidligere. Det benyttes nå Fishers formel mot tidligere Laspeyres. Når det gjelder inntekter fra kornproduksjon forutsettes det som tidligere, at avlingene per dekar vokser i takt med NIBIOs beregninger for normalårsavlinger. Fra og med beregningene i 2024 er det de siste normalårsavlingene som benyttes til dette. For i år vil det si normalårsavlingene for perioden fram til 2026. Tidligere ville en benyttet normalårsavlinger beregnet for perioden fram til 2024, men da blir ikke all tilgjengelig informasjon utnyttet.

Når det gjelder tilskudd forutsettes det at «faste priser» gjelder tilskuddssatser for basisåret. For pristilskudd forutsettes at relativ volumendring fra regnskapsår til basisår er den samme som for markedsinntektene. Dette gjør det mulig å inflatere pristilskudd ut fra summer av tilskudd og summer av markedsinntekter uten å kjenne satsene.

For direkte tilskudd er heller ikke satsene kjent, men tilskuddssummen er kjent og antall enheter som kvalifiserer for tilskudd er tilnærmet kjent (aktivitetsnivå). Med dette grunnlaget estimeres en modell hvor tilskuddssummene i basisåret forklares av antall enheter og et konstantledd som varierer mellom soner og regioner. Denne modellen gir tilnærmede satser per enhet i basisåret. I sin tur er det da mulig å regne ut tilskudd for regnskapsår regnet i basisårets satser, i det minste på en tilnærmet måte. Det er tatt hensyn til at driftsgranskingene fører direkte tilskudd som inntekt i utbetalingsåret. Grunnlaget for utbetaling finnes derfor i data fra foregående år. Også tidligere ble det gjort beregninger over volumutvikling av direkte tilskudd, men vesentlig mer summarisk.

Det siste bidraget for å kunne finne volumutviklingen for årsresultatet, kommer fra kapitalkostnader, det vil si avskrivninger og renter på lånt kapital. Disse postene ble før 2017 ikke tatt med i volumframregningen, men det er rimelig å vente at kapitalmengden vil kunne øke når brukene øker i størrelse uten tilsvarende økning av arbeidsforbruket. Avskrivningene er regnet fram til basisåret ved hjelp av prisindekser, og gjeldsrenter er regnet fram ved hjelp av nominelle rentesatser. Med denne enkle tilnærmede beregningen kan en i det minste finne konsekvenser av økt mengde realkapital og gjeld.

Beregningene av alle delposter av årsresultatet regnet i basisårets priser, gir i sin tur grunnlag for å beregne volumutviklingen. Dette er gjort for de driftsformer der en har tilstrekkelig mange observasjoner til å gi pålitelige tall, og også for alle andre driftsformer sett under ett. I 2022 ble kravet om at alle bruk som ligger bak beregningen skal ha hatt samme driftsform i siste åtte år, fjernet. Nå er det tilstrekkelig at brukene har hatt samme driftsform som i basisåret, i til sammen tre foregående år. Eventuelle observasjonsår med andre driftsformer benyttes ikke. Konstantledd som er spesifikke for hvert bruk, sørger for at dette ikke går

utover stabiliteten av resultatene. Med dette grepet er det ikke nødvendig å begrense periode- lengden til åtte år. En kan bruke tolv år som for normalårsavlingene. Til sammen gir dette et bedre beregningsgrunnlag og litt sikrere resultater fordi både antall observasjoner per år og antall år er økt.

I tabellen nedenfor er det vist antall observasjoner i perioden som utgjør grunnlaget for beregningene for de seks driftsformene en har gjort beregningene for. Antall bruk varierer nå, som nevnt, mellom år.

Tabell 14. Antall observasjoner i perioden

Driftsform	Referansebruk	Antall observasjoner
Melk og storfeslakt	1 og 4	4927
Korn	2	1686
Sau	3	1680
Korn/gris	5	493
Ammeku	8	1228
Øvrige produksjoner/kombinasjoner	6, 7, 9, 10 og 11	4307

Volumframregningene fra regnskapsåret 2024 er i utgangspunktet gjort for referansebruk 1 (melk), 2 (korn), 3 (sau), 5 (korn/gris), 8 (ammeku) og øvrige produksjoner og kombinasjoner. Beregningsresultatene for disse referansebrukene er så brukt forholdsvis, etter årsresultat per familieårsverk, for de andre referansebrukene med tilsvarende produksjon. Referansebrukene 12–21 regnes forholdsvis ut fra volumframregningene for melk (nr. 1). Referansebrukene 22 og 23 regnes ut fra volumframregningene for korn (nr. 2). Referansebrukene 24–27 regnes ut fra volumframregningene for sau (nr. 3). Referansebruk 28–30 regnes ut fra volumframregningene for ammeku (nr. 8).

5.2 Skift i volumutviklingen

Det kan være et problem at den beskrevne metoden forholdsvis sent fanger opp endringer i volumutviklingen. Å regne trend for en registrert volumutvikling på brukene i perioden 2013-2024 kan gi et dårlig bilde av volumutviklingen i perioden 2024-2026, dersom en får et skifte i produksjonsteknikk eller produksjonstilpasning som gir et brudd i en trend en har hatt noen år.

På samme måte som i fjorårets beregninger, er trendframregningen i melkeproduksjonen en utfordring også i årets beregninger. Forholdstallet for kumelk i kvoteordningen var 1,02 fra 1. januar 2024 og ble 29. februar satt ytterligere opp til 1,04 for 2024. Overproduksjonsavgiften ble tidlig i juni 2024 fjernet ut året, noe som ga fri produksjon av melk. Forholdstallet var 1,20 i 2025. Kvotefyllingen var på 80,4 prosent i 2025 og er i Norsk melkeråvare sin landsprognose av mars 2026 forventet å bli på 93,1 prosent i 2026. Budsjettnemnda har også i år vurdert produksjonen kumelk til å være så spesielt påvirket av denne volumutviklingen at referansebrukene med melk i årets beregninger er behandlet forskjellig fra de øvrige referansebrukene. Basisåret (regnskapsåret) 2024 er beholdt uendret mens det er gjort justeringer i begge de to framregningsårene 2025 og 2026. Justeringsfaktorene er beregnet på grunnlag av utviklingen i meierileveransen fra basisåret 2024 til 2025 og prognosen for 2026. Fra 2024 til 2025 er det i beregningene brukt en justeringsfaktor på 1,046. Fra 2024 til 2026 er den tilsvarende justeringsfaktoren 1,019. Justeringsfaktorene er lagt inn for mengden omsatt melk på inntektsposten «Storfe, melk» og i framregningen av pristilskuddspostene «Distriktstilskudd melk, ku» og «Grunntilskudd melk, ku» innført for økologisk melk fra og med 2024. På kostnadssiden er det lagt inn tilsvarende justeringer av de to variable

kostnadspostene «Kraftfôr» og «Annet innkjøpt fôr» i de to framregningsårene 2025 og 2026. De ulike framregningssatsene er vist tabell 33 i kapittel 8.1.

Det er ikke spesielle andre skift en har tatt hensyn til i årets beregninger.

5.3 Resultat av volumframregningen på referansebrukene

I tabellen nedenfor er resultater for volumframregningene for referansebruk 1, 2, 3, 5, 8 og samlet for øvrige (4, 6, 7, 9, 10 og 11) vist. Utslaget per årsverk per år er vist i kolonnen lengst til høyre.

Tabell 15. Volumendringer, i 2024-priser og 1845 timer per årsverk

		Trend (årlig endring, 2024-priser)						Per familie- årsverk		
		Plante- prod. kr/bruk	Husdyr- prod. kr/bruk	Direkte tilskudd kr/bruk	Kostnader eks. kapital kr/bruk	Avskriv- ninger kr/bruk	Gjelds- renter kr/bruk	Arbeids- forbruk timer/bruk	Inntekter minus kostnader kr/bruk	Med effekt av endret arbeidsforbr. kr/årsverk
Melk og										
storfeslakt	1	1 100	54 400	28 000	44 100	11 800	7 900	17,8	19 700	8 747
Korn	2	4 100	100	5 500	-2700	600	-400	1,7	12 200	25 286
Sau	3	900	-2 600	9 600	-1700	1 500	-1 200	0,5	9 300	8 379
Korn/svin	5	-500	81 800	2 400	42 700	100	-1 100	-13,2	42 000	39 610
Ammeku	8	1 800	14 900	19 400	6 200	7 600	2 000	21,9	20 300	15 953
Øvrige		600	85 800	15 600	40 500	11 400	3 300	8,5	46 800	47 932

I de to tabellene nedenfor er vist utslag av volumframregningene på årsresultat per familieårsverk for de enkelte referansebruk. Tallene er regnet om i henholdsvis 2025-priser og 2026-priser.

Tabell 16. Utslag av volumframregninger fra regnskapsåret 2024 på årsresultat per familieårsverk for de enkelte referansebruk. Kroner per familieårsverk

			2025	2026
1	Melk. 35 årskyr	Landet	11 900	26 800
2	Korn. 559 dekar korn	Landet	26 000	52 900
3	Sau. 157 vinterfôra sauer	Landet	9 200	18 300
4	Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter	Landet	12 700	28 200
5	Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	Landet	41 200	88 000
6	Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	Landet	44 800	98 700
7	Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	Landet	41 600	84 800
8	Ammeku. 30 ammekyr	Landet	16 900	37 800
9	Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	Landet	47 700	109 500
10	Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	Landet	32 700	67 800
11	Fjørfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfeslakt	Landet	48 400	103 000

Tabell 17. Utslag av volumframregninger fra regnskapsåret 2024 på årsresultat per familieårsverk for de enkelte referansebruk. Kroner per familieårsverk

		2025	2026	
12	Økologisk melk. 35 årskyr	Landet	14 900	33 600
13	Melk. 17 årskyr	Landet	10 800	24 300
14	Melk. 56 årskyr	Landet	13 500	30 500
15	Melk. 73 årskyr	Landet	16 300	36 700
16	Melk. 43 årskyr	Arealsoner 1 og 3	12 700	28 500
17	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 5A	11 500	26 000
18	Melk. 38 årskyr	Arealsoner 2	12 500	28 100
19	Melk. 32 årskyr	Arealsoner 5B	10 700	24 100
20	Melk. 46 årskyr	Arealsoner 4	12 100	27 400
21	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 6 og 7	13 400	30 200
22	Korn. 367 dekar korn	Østlandet	21 100	42 900
23	Korn. 882 dekar korn	Østlandet	37 800	77 000
24	Sau. 156 vinterfôra sauer	Arealsoner 5A og 5B	9 600	19 200
25	Sau. 150 vinterfôra sauer	Arealsoner 6 og 7	7 200	14 400
26	Sau. 86 vinterfôra sauer	Landet	6 400	12 800
27	Sau. 262 vinterfôra sauer	Landet	13 900	27 700
28	Ammeku. 29 ammekyr	«Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	21 500	48 200
29	Ammeku. 31 ammekyr	«Kornområder» (1, 3 og 4)	7 300	16 400
30	Ammeku. 42 ammekyr	Landet	22 500	50 300

Beregningsresultatet for referansebruk 2 er brukt forholdsvis, etter årsresultat per familieårsverk, for referansebruk 22 og 23. Årsaken til sterkere positiv volumframregning per familieårsverk for referansebruk 23 sammenlignet med 22 er at årsresultatet for disse to uten inntektsverdi av jordbruksfradraget er henholdsvis 983 900 kroner per familieårsverk og 549 100 kroner per familieårsverk.

6 PRISER PÅ ENKELTE POSTER PÅ REFERANSEBRUKENE

6.1 Korn

Registrert oppnådd pris på det enkelte referansebruk ligger til grunn.

Prisene for korn og oljefrø til modning regnes fram med de absolutte prisendringene i totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter. I enkelte år blir det gjennomført pristrekk for korn på grunn av overproduksjon. Å regne fram på grunnlag av totalkalkylens registrerte regnskaper vil kunne gi feil inntektsutvikling på referansebrukene når kornavlingene samtidig skal normaliseres.

Korn- og oljefrøprisene i det normaliserte regnskapsåret 2024 er lik den beregnede budsjettprisen for 2025 før avtale. Denne er igjen lik avtalt basispris for kornåret 2024/2025. Eventuelle pristrekk for overproduksjon blir holdt utenfor. På samme måte blir korn- og oljefrøprisene i det normaliserte foreløpige regnskapsåret 2025 lik budsjettprisen for 2026 før avtale. For det normaliserte budsjettåret 2026 blir det i forhandlingsmaterialet brukt like korn- og oljefrøpriser som i det normaliserte foreløpige regnskapsåret 2025.

6.2 Poteter

Det er brukt registrert pris for poteter i regnskapsåret på alle referansebrukene. Potetprisen er regnet fram med den absolutte prisendringen for «Sum poteter» i totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter.

Det er grunn til å tro at de oppnådde prisene det enkelte år i en viss grad vil variere med totalavlingen for landet. Totalavlingen er videre et produkt av både areal og avlingsnivå. Potetprisene her i landet kan også delvis være avhengig av potethøsten i andre land i det enkelte år. Det er derfor ikke opplagt at en potetpris regnet fram på grunnlag av oppnådde priser tidligere år, vil gi en riktig normalpris for regnskapsåret. En vurdering i 2001 av ulike sammenhenger der priser, avlingsnivå og totalavlinger for poteter fra driftsgranskingene, totalkalkylens registrerte regnskaper og totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter ble satt opp, viste ingen entydige sammenhenger mellom priser og avlingstall eller totalproduksjon. Prisnivået i driftsgranskingene viste relativt godt samsvar med prisnivået for posten «Sum poteter» i totalkalkylens registrerte regnskaper og totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter.

6.3 Melkeprisen

Melkeprisen i 2024 framkommer som gjennomsnittlige registrerte priser på de driftsgranskingsbrukene som inngår i referansebruket. Prisene er uten pristilskudd, dvs. at grunntilskudd og distriktstilskudd er skilt ut.

Framregningen fra 2024 blir for kumelk gjort på grunnlag av utviklingen i melkeprisen i totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter. Framregningen for geitemelk blir gjort på grunnlag av den faktiske prisutviklingen.

Pristillegget til produsent for økologisk produsert melk ble redusert med 5 øre per liter fra 1. januar 2025. Fra 1. juli 2025 ble pristillegget økt med 20 øre per liter. For 2025 er det i beregningen benyttet en gjennomsnittlig økning på 7,5 øre per liter i 2025. Pristillegget var 75 øre per liter i 2024. Første halvår i 2025 var pristillegget 70 øre per liter og andre halvår 2025 var det 90 øre per liter. Fra 1. januar 2026 er pristillegget til økologisk melk økt med 10 øre per liter.

6.4 Kjøtt

For kjøtt regner en med de samme endringer i prisene i absolutte tall som beregnet i total kalkylens registrerte regnskaper. Prisene i driftsgranskingene er eksklusive grunntilskudd og distriktstilskudd.

Livdyrprisene regnes fram med samme prosentvise endring som i kjøttprisen for vedkommende dyreslag (voksne dyr).

6.5 Ull

En regner med samme endringer i ullprisen på referansebrukene som i total kalkylens registrerte regnskaper.

6.6 Annet

På samme måte som i total kalkylen, er det i framregningen brukt KPI fra SSB på 3,1 prosent fra 2024 til 2025 og et anslag for KPI fra Norges Bank på 3,4 prosent fra 2025 til 2026. I relative tall blir dette:

$$2024 = 100,0 \quad 2025 = 103,1 \quad 2026 = 106,6$$

For referansebruk nr. 11 med fjørfekjøtt brukes det mye gass til oppvarming. Dette er i hovedsak ført på kostnadsposten «Andre forbruksartikler» som normalt regnes fram med konsumprisindeksen. Som i fjorårets beregning er 50 prosent av denne kostnadsposten på referansebruk nr. 11 regnet fram med prisutviklingen for «Gass i veksthus».

7 TILSKUDD

Alle utbetalte produksjonstilskudd, pristilskudd og refusjonsbeløp inngår med faktisk registrerte regnskapstall på referansebrukene i basisåret. Utviklingen i vedtatte eller eventuelt utbetalte tilskudds- og refusjonssatser blir brukt for å regne fram de tilsvarende ordningene på referansebrukene til framregningsårene. Nedenfor er det tatt med en kort kommentar og satser for de viktigste av ordningene som inngår i referansebruksberegningene.

7.1 Pristilskudd

7.1.1 Grunntilskudd

I beregningene har en lagt til grunn de vedtatte satsendringene for grunntilskudd kjøtt. De vedtatte gjennomsnittlige satsene er vist i tabellen nedenfor. For geitemelk utbetales vedtatte satser vist i tabellen. Ved jordbruksoppgjøret i 2023 ble det innført et grunntilskudd for økologisk melk på 40 øre per liter som var gjeldende fra 1. januar 2024.

Tabell 18. Satser for grunntilskudd melk og kjøtt. Øre per liter og øre per kg

	2024	2025	2026
Geitemelk	346,00	346,00	356,00
Økologisk melk	40,00	50,00	60,00
Saueskjøtt	381,00	531,00	531,00
Geitekjøtt	515,00	665,00	665,00

7.1.2 Pristilskudd melk

Ved jordbruksoppgjøret 2024 ble distriktstilskudd melk gjort om til et generelt pristilskudd for ku- og geitemelk med distriktsdifferensierte satser. Endringen og nye satser var gjeldende fra 1. juli 2024. Pristilskudd for melk varierer med referansebrukenes geografiske plassering. Endringen og nye satser var gjeldende fra 1. juli 2024. Satsene er som vist i tabellen nedenfor.

Tabell 19. Satser for pristilskudd². Øre per liter

Sone	2024 ¹	2024 ²	2025	2026
A ³	0	32	32	32
B	25	60	60	60
C	58	93	93	93
D	85	120	120	124
E	97	132	132	132
F	111	146	146	146
G	162	214	214	222
H	213	270	270	278
I	241	303	303	311
J	250	312	312	320

- 1) Satser for distriktstilskudd melk gjeldende fra og med 1. januar til og med 30. juni 2024.
- 2) Distriktstilskudd melk endret til et generelt pristilskudd melk, med distriktsdifferensierte satser gjeldende fra og med 1. juli 2024.
- 3) Omfatter landet utenom sonene B-J

7.1.3 Distriktstilskudd kjøtt og egg

Satsene er vist i tabellene nedenfor.

Tabell 20. Satser for distriktstilskudd kjøtt av storfe og geit. Øre per kg

Sone	2024	2025	2026
1	0	0	0
2	525	525	525
3	805	805	805
4	1 580	1 605	1 705
5	1 640	1 690	1 790

Tabell 21. Satser for distriktstilskudd kjøtt av sau. Øre per kg

Sone	2024	2025	2026
1	0	0	0
2	525	525	525
3	805	805	805
4	1 790	1 815	1 915
5	1 840	1 890	1 990

Tabell 22. Satser for distriktstilskudd kjøtt av gris. Øre per kg

Sone	2024	2025	2026
1	0	0	0
2	0	0	0
3	0	0	0
4 (unntatt sone 4 i Troms)	605	605	620
4 i Troms	695	745	795
5	695	745	795
Agder, Vestland, Møre og Romsdal	110	110	110

Det blir dessuten gitt distriktstilskudd for egg i Nord-Norge, Trøndelag og på Vestlandet med unntak av Rogaland. Ved jordbruksoppkjøret 2024 ble begge satsene beholdt uendret. Satsen var da 48 øre per kg for Vestlandet og 135 øre per kg for Nord-Norge. Ved jordbruksoppkjøret 2025 ble satsen økt med 10 øre per kg for Vestlandet og 25 øre per kg for Nord-Norge. Satsen er lik i alle soner innenfor det enkelte distrikt.

7.1.4 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Ved jordbruksoppkjøret i 2013 ble det etablert et nytt kvalitetstilskudd for alt storfeslakt med kvalitet O og bedre, med unntak av slaktekategorien «Ku». Det nye tilskuddet blir utbetalt til produsent via slakteriene for slakt levert fra og med januar 2014. Ved jordbruksoppkjøret i 2017 ble det, i tillegg til gjeldende krav om kvalitetsklasse for kjøttfylde, innført et kvalitetskrav om fettklasse 4– eller lavere for slakt levert fra og med 1. januar 2018. Ved jordbruksoppkjøret i 2018 ble slaktekategorien «Okse» fjernet fra tilskuddsgrunnlaget av hensyn til WTO-forpliktelsene for utforming av blå støtte. Ved jordbruksoppkjøret i 2024 ble kvalitetsklassene O og O+ slått sammen til ny kvalitetsklassegruppe og gitt ny sats i tilskuddsordningen. Kvalitetsklassene R- og bedre ble opprettet som ny kvalitetsklassegruppe og gitt ny tilskuddssats. Ved fjorårets jordbruksoppkjøret ble satsen for kvalitetsklasse O og O+ økt med 1 krone, til 9,20 kroner per kg. Kvalitetsklasse R- og bedre ble økt med 2 kroner, til 14 kroner per kg.

Tabell 23. Satser for kvalitetstilskudd storfekjøtt. Kroner per kg

	2024	2025	2026
Storfeslakt ¹ , kvalitet O+ og bedre og fettgruppe 4- eller lavere	10,50		
Storfeslakt ¹ , kvalitet O og fettgruppe 4- eller lavere	5,50		
Storfeslakt ¹ , kvalitet R- og bedre, fettgruppe 4- eller lavere		12,00	14,00
Storfeslakt ¹ , kvalitet O og O+, fettgruppe 4- eller lavere		8,20	9,20

1) Med unntak av slaktekategoriene «Okse» og «Ku» utenom «Ung ku»

7.1.5 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt

Tilskudd for lammeslakt ble etablert for slakt av kvalitet O eller bedre. Tilskuddet ble tidligere utbetalt som et produksjonstilskudd etter søknad, med grunnlag i antall dyr solgt til slakteri foregående år. Ved jordbruksoppkjøret i 2015 ble tilskudd til lammeslakt endret fra å være et produksjonstilskudd til å bli utbetalt til produsent med slakteoppkjøret via godkjent slakteri.

Ved jordbruksoppjøret i 2023 ble satsen for kvalitetstilskudd lammeslakt økt med 20 kroner per slakt, mens tillegget for økologiske lammeslakt ble beholdt uendret. Samtidig ble vektgrensen for kvalitetstilskudd kjeslakt hevet fra 3,5 kg til 5,0 kg mens satsen ble økt fra 350 kroner til 420 kroner per slakt. Ved jordbruksoppjøret i 2024 ble satsen for kvalitetstilskudd lammeslakt økt med 10 kroner per slakt, mens tillegget for økologiske lammeslakt ble beholdt uendret. Satsen for kvalitetstilskudd kjeslakt ble økt med 80 kroner fra 420 kroner til 500 kroner per slakt. Ved fjorårets jordbruksoppgjør ble det i tillegg til kvalitetsklasse innført en differensiering av satsene ut fra vekt, med nedre vektgrense på 11 kg. Tilskuddssatsen for kvalitet O+ og bedre ble inndelt i to vektgrupper, en fra 11-15 kg og en over 15 kg, hvor sistnevnte har høyest sats. Tilskuddssatsen ble da 334 kroner per slakt for lammeslakt fra 11-15 kg. For lammeslakt over 15 kg ble satsen 714 kroner per slakt. Tillegget for økologisk lammeslakt fikk også en nedre vektgrense på 11 kg og ble økt med 50 kroner, til 100 kroner per slakt. Satsen for tilskudd til kjeslakt ble økt med 150 kroner per slakt

Tabell 24. Sats, tilskudd for lammeslakt og kjeslakt. Kroner per slakt

	2024	2025	2026
Lammeslakt, kvalitet O+ og bedre	545	555	
Fra 11 til 15 kg kl. O+ og bedre			334
Over 15 kg kl. O+ og bedre			714
Tillegg økologisk lammeslakt, kvalitet O+ og bedre	50	50	
Tillegg økologiske lam over 11 kg O+ og bedre			100
Kjeslakt med slaktevekt over 5,0 kg	420	500	650

7.2 Driftstilskudd per foretak

Driftstilskuddet gis til foretak med ku- eller geitemelkproduksjon og til foretak med spesialisert kjøttproduksjon. Foretak med kumelkproduksjon og ammekyr (av minst 50 prosent kjøttferase) i spesialisert kjøttproduksjon, skal kunne motta driftstilskudd for begge produksjoner.

Tabell 25. Driftstilskudd per foretak. Kroner per foretak per år og kroner per dyr per år

	2024	2025	2026
<i>Kumelk, 5 kyr eller flere, kroner per foretak</i>			
Arealzone 2	286 100	291 100	291 100
Arealzone 1, 3 og 4	286 100	291 100	291 100
Arealzone 5	320 300	344 300	344 300
Arealzone 6 og 7	349 000	373 000	373 000
<i>Geitemelk, 27 geiter eller flere, kroner per foretak</i>	302 130	326 130	346 130
<i>Kumelk, færre enn 5 kyr, kroner per melkeku</i>			
Arealzone 2	57 220	58 220	58 220
Arealzone 1, 3 og 4	57 220	58 220	58 220
Arealzone 5	64 060	68 860	68 860
Arealzone 6 og 7	69 800	74 600	74 600
<i>Geitemelk, færre enn 27 geiter, kroner per geit</i>	11 190	12 079	12 820
<i>Spesialisert kjøttfeproduksjon</i>			
40 ammekyr eller flere, kr per foretak, arealzone 1-4	237 280	265 280	285 280
40 ammekyr eller flere, kr per foretak, arealzone 5-7	316 480	348 480	376 480
6-39 ammekyr, kroner per ammeku ¹ , arealzone 1-4	5 932	6 632	7 132
6-39 ammekyr, kroner per ammeku ¹ , arealzone 5-7	7 912	8 712	9 412

1) Regnet fra første ammeku

7.3 Tilskudd til små og mellomstore melkebruk

Ved jordbruksoppjøret i 2018 ble det innført et eget husdyrtilskudd for små og mellomstore melkebruk. Foretaket må ha seks melkekyr for å være tilskuddsberettiget. Fra og med seks melkekyr ble det i 2019 gitt et tilskudd på 1 400 kroner per melkeku (regnet fra første melkeku) opp til og med 23 melkekyr. Maksimalt tilskudd i 2019 ble da 32 200 kroner per foretak. Deretter (for melkebruk med flere enn 23 melkekyr) ble beregnet tilskudd i 2019 redusert med 1 150 kroner per melkeku slik at tilskuddet ble null for foretak med 51 eller flere melkekyr. Tabellen nedenfor viser de tilsvarende satsene for 2024-2026.

Tabell 26. Tilskudd til foretak med 6 – 50 melkekyr. Kroner per ku per år

Antall melkekyr	2024	2025	2026
1 – 23	2 490	3 390	3 590
24 – 50	– 2 045	– 2 784	– 2 949

7.4 Tilskudd til husdyr

Tilskudd til husdyr blir avgrenset til et maksimalt beløp per foretak. For husdyrtilskudd, inklusive tilskudd til små og mellomstore melkebruk, var maksimalbeløpet suspendert for de ordinære søknadsomgangene i 2022 og 2023 med utbetaling i henholdsvis 2023 og 2024. Maksimalbeløpet var 1 million kroner per foretak for søknadsåret 2025. Tilskudd til lamme-

og kjeslakt ble fra og med 2014 skilt ut som en egen produksjonstilskuddsordning og omfattes ikke av maksimalbeløpsavgrensingen for husdyr.

Det er to søknadsfrister og to telledatoer per år, med én utbetaling i februar året etter de to søknadsomgangene.

I tabellen under er det oppgitt utbetalte satser for årene 2024-2026.

Tabell 27. Tilskudd til husdyr 2024, 2025 og 2026

Dyreslag	Intervall	2024	2025	2026
		Melkeku	1 – 14	8 733
	15 – 30	7 111	7 111	7 211
	31 – 50	5 634	5 634	5 684
	>50	4 857	4 857	4 857
Storfe	Alle dyr	1 387	1 587	1 647
Melkegeit	1 – 125	1 719	1 719	1 719
	>125	695	695	695
Ammeku	1 – 50	5 596	5 666	6 166
	>50	1 596	1 666	2 166
Sau ¹ og ammegeit, født året før eller tidligere	1 – 75	1 955	2 105	2 105
	76 – 150	1 475	1 565	1 565
	>150	211	211	211
Avlsgris Sør-Norge ²	1 – 35	503	613	633
Avlsgris Jæren	1 – 35	354	464	484
Avlsgris Nord-Norge	1 – 35	784	894	994
Slaktegris ²	1 – 1400	14	24	24
Slaktegris Jæren	1 – 1400	10	20	20
Verpehøner Sør-Norge ³	1 – 1000	11	14	14
Verpehøner Nord-Norge ³	1 – 1000	25	28	28
Verpehøner, alle fylker ³	1001 – 7500	11	14	14

1) Sau uavhengig av driftsform (inklusive også utegangersau)

2) Unntatt Jæren

3) Dyretallet overstiger begrensninger i WTO-avtalen (blå boks).. For utbetalingen i 2024 fikk alle foretak en reduksjon i antall verpehøner med faktor 0,8919 innenfor intervallet 1-7500. For utbetalingen i 2025 fikk alle foretak en reduksjon i antall verpehøner med faktor 0,8884 innenfor intervallet 1-7500. For utbetalingen i 2026 får alle foretak en reduksjon i antall verpehøner med faktor 0,8473. Reduksjonen gjøres fra det øverste intervallet.

Satsene for tilskudd til økologisk husdyrproduksjon er vist i tabellen nedenfor, med utbetalte satser for de to regnskapsårene og vedtatte satser for budsjettåret. Satsene blir utbetalt i tillegg til de ordinære satsene for tilskudd til husdyr som er oppgitt i tabell 27 over.

**Tabell 28. Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon 2024, 2025 og 2026.
Kroner per dyr per år**

	2024	2025	2026
Dyreslag			
Melkeku	4 350	4 350	4 350
Ammeku	3 250	3 250	3 250
Andre storfe	730	730	730
Sau og melkesau	500	500	500
Melkegeit	353	353	353
Ammegeit	265	265	265
Avlsgris	517	517	517
Slaktegris	315	315	315

7.5 Tilskudd til avløsning

En bruker det registrerte tilskuddsbeløpet fra driftsgranskingsbrukene direkte i referansebruks-systemet. Ordningen har vært dyretallsbasert siden 01.01.1996.

Ved jordbruksoppjøret i 2014 ble det maksimale utbetalingsbeløpet hevet til 73 500 kroner per foretak og satsene per dyr økt med 2,1 prosent. For melkeku og melkegeit/melkesau ble det imidlertid samtidig gjort en justering av satsene slik at strukturdifferensieringen ble fjernet. Dette resulterte i en reduksjon av satsen for de første 8 melkekyrne og de første 40 melkegeitene/melkesauene per foretak. Ved oppjøret i 2014 ble dessuten utegangersau tatt inn i tilskuddsordningen og likestilt med sau i tradisjonell drift.

Ved jordbruksoppjøret i 2023 ble maksimalbeløpet hevet til 126 580 og ved jordbruksoppjøret i 2024 til 134 175 kroner per foretak. Maksimalbeløpet var 139 100 kroner per foretak i 2025.

7.6 Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.

En bruker det registrerte tilskuddsbeløpet fra driftsgranskingsbrukene direkte i referansebrukssystemet. Maksimalt tilskuddsbeløp per dag fastsettes for husdyrbrukere ut fra beregnet maksimalt tilskuddsbeløp i ordningen med tilskudd til avløsning ved ferie og fritid. Ved jordbruksoppjøret i 2023 ble maksimalt tilskudd per dag per foretak hevet til 2 450 kroner. Ved jordbruksoppjøret 2024 ble satsen hevet til 2 600 kroner. Ved fjorårets jordbruksoppjør ble maksimalt tilskudd per dag per foretak hevet til 2 700 kroner. Det ble i tillegg innført høyere dagsatser for bønder ved fødsel og svangerskap med maksimalsats på 3 050 kroner.

7.7 Areal - og kulturlandskapstilskudd

Utbetalte satser for årene 2024, 2025 og 2026 er vist i tabellene nedenfor.

Tabell 29. Satser for areal- og kulturlandskapstilskudd, alle vekstgrupper, 2024. Kroner per dekar

Vekst	Intervall	Sone							
		1	2	3	4	5A	5B	6	7
Kulturlandskapstilskudd:									
Alle vekster	Alt areal	285							
Arealtilskudd:									
Grovfôr	Alt areal ¹	50	145	165	360	405	420	466	
Korn	Alt areal	309	382	422					
Potet	Alt areal	688						1 440	
Grønnsaker	1 – 300	1 450						2 450	
	>300	1 150						2 150	
Frukt	1 – 75	1 980				2 730			
	>75	1 750				2 500			
Bær	1 – 150	2 080				2 530			
	>150	1 850				2 300			
Økologisk arealtilskudd:									
Korn til modning	Alt areal	600							
Poteter	Alt areal	800							
Grønnsaker, frukt, bær	Alt areal	1 825							
Grønngjødsling	Alt areal	500							
Annet økologisk areal	Alt areal ¹	45							

1) Eventuelt areal av innmarksbeite normeres med faktor 0,6

Tabell 30. Satser for areal- og kulturlandskapstilskudd, alle vekstgrupper, 2025. Kroner per dekar

Vekst	Intervall	Sone							
		1	2	3	4	5A	5B	6	7
Kulturlandskapstilskudd:									
Alle vekster	Alt areal	300							
Arealtilskudd:									
Grovfôr	Alt areal ¹	50	160	180	390	445	460	506	
Korn	1-3000	309	442	502	522				
Korn, tillegg for hvete ²	1-3000	100							
Korn, tillegg for protein- og belgvekster ²	1-3000	200							
Potet	Alt areal	733					1 520		
Grønnsaker	1 – 300	1 550					2 590		
	>300	1 200					2 250		
Frukt	1 – 75	2 100			2 880				
	>75	1 840			2 620				
Bær	1 – 150	2 200			2 670				
	>150	1 940			2 410				
Økologisk arealtilskudd:									
Korn til modning	Alt areal	660							
Poteter	Alt areal	860							
Grønnsaker, frukt, bær	Alt areal	1 925							
Grønngjødsling	Alt areal	500							
Annet økologisk areal	Alt areal ¹	50							

1) Eventuelt areal av innmarksbeite normeres med faktor 0,6

2) Utbetales som tillegg til det generelle arealtilskuddet for korn

Tabell 31. Sats for areal- og kulturlandskapstilskudd, alle vekstgrupper, 2026. Kroner per dekar

Vekst	Intervall	Sone							
		1	2	3	4	5A	5B	6	7
Kulturlandskapstilskudd:									
Alle vekster	Alt areal	300							
Arealtilskudd:									
Grovfôr	Alt areal ¹	50	160	180	390	445	460	506	
Korn	1-3000	309	442	552	572				
Korn, tillegg for hvete ²	1-3000	165							
Korn, tillegg for protein- og belgvekster ²	1-3000	265							
Potet	Alt areal	733					1 520		
Grønnsaker	1 – 300	1 550					2 590		
	>300	1 200					2 250		
Frukt	1 – 75	2 100			2 880				
	>75	1 840			2 620				
Bær	1 – 150	2 200			2 670				
	>150	1 940			2 410				
Økologisk arealtilskudd:									
Korn til modning	Alt areal	675							
Poteter	Alt areal	885							
Grønnsaker, frukt, bær	Alt areal	1 955							
Grønngjødsling	Alt areal	515							
Annet økologisk areal	Alt areal ¹	50							

1) Eventuelt areal av innmarksbeite normeres med faktor 0,6

2) Utbetales som tillegg til det generelle arealtilskuddet for korn

Ved jordbruksoppkjøret 2024 ble det innført et særskilt arealtilskudd for hvete og for protein- og belgvekster. De nye arealtilskuddene legges til det ordinære generelle arealtilskuddet for korn og utbetales som et tillegg til dette. Ved fjorårets jordbruksoppkjør ble satsene økt med 65 kroner til henholdsvis 165 kroner og 265 kroner. Det ble i jordbruksoppkjøret 2024 innført et tak på arealtilskudd korn på 3000 dekar, noe som ble beholdt uendret ved fjorårets jordbruksoppkjør.

Satsene for økologisk arealtilskudd til korn til modning, poteter, grønnsaker, frukt og bær og til annet økologisk areal i tabellene over, blir utbetalt i tillegg til de ordinære satsene for areal- og kulturlandskapstilskudd som er oppgitt i tabellene.

7.8 Tilskudd til dyr på beite

Tilskudd til dyr på utmarksbeite (utmarksbeitetilskudd) gis til dyr som i løpet av beitesesongen går minst 5 uker på utmarksbeite og som da har hoveddelen av det daglige grovfôrintaket fra beiting av utmark.

Tilskudd til dyr på beite (beitetilskudd) omfatter alle beitedyr som i løpet av beitesesongen går minst 12 eller 16 uker på beite. Kravet til antall uker er avhengig av i hvilken arealsone søkeren har driftssenter. Dette beitetilskuddet kan gis for beiting både på utmarksbeite, innmarksbeite, overflatedyrket og fulldyrket jord.

Det er mulig å oppnå begge disse to beitetilskuddene for samme dyr dersom total beitetid tilfredsstiller minimumskravene til antall uker på beite.

Tabell 32. Satser for tilskudd til dyr på beite for 2024, 2025 og 2026. Kroner per dyr per år

Dyreslag	Intervall	AK-sone	Minimum antall uker på beite	2024	2025	2026
Utmarksbeitetilskudd:						
Kyr, storfe, hester	Alle dyr	Alle	5	1 463	1 713	1 763
Sauer, lam, geiter og kje	Alle dyr	Alle	5	416	546	581
Beitetilskudd:						
Kyr, storfe, hest og hjort	Alle dyr	1-4	16	821	971	1 001
Kyr, storfe, hest og hjort	Alle dyr	5-7	12	821	971	1 001
Sauer, lam, geiter og kje	Alle dyr	1-4	16	91	121	131
Sauer, lam, geiter og kje	Alle dyr	5-7	12	91	121	131

7.9 Bunnfradrag

Det blir beregnet areal- og kulturlandskapstilskudd for alt areal og dyretilskudd fra første dyreenhet. For alle brukere skal imidlertid samlet produksjonstilskudd avgrenses (reduseres) med et bunnfradrag. Dette generelle bunnfradraget er 6 000 kroner per foretak per år i alle de tre beregningsårene 2024, 2025 og 2026.

8 FRAMREGNINGSGRUNNLAG

8.1 Oversikt

Framregningsgrunnlaget for de aller fleste inntekts- og kostnadspostene er mest mulig tilsvarende poster i totalalkylens registrerte regnskaper. Det er noen få unntak. Kumelk, korn, oljefrø og poteter regnes fram med totalalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter. Frukt og bær og grønnsaker regnes fram med verdiutviklingen i totalalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter. Geitemelk framregnes med egen faktor som omtalt i kapittel 6.3. Avskrivningene regnes fram med årgangsindekser. Hva årgangsindekser er blir forklart i neste avsnitt. Leid arbeid blir regnet fram med lønnsutviklingen for jordbruksarbeidere med minimum 4 års praksis og med anslag til budsjettåret fra Norges Bank. Det er laget en sideberegning for framregning av tilskuddene. Vi kommer nærmere inn på framregningsgrunnlaget nedenfor. Tilskuddene vil kunne ha ulik framregning mellom referansebrukene, og derfor er tilskuddspostene ikke tatt med i tabellen nedenfor. I stedet vises til kapittel 7.

I tabellen nedenfor er framregningsgrunnlaget vist i to kolonner. Kolonnene viser utslaget fra 2024 til 2025 og fra 2025 til 2026. Stjerne er brukt der framregningen er basert på totalalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter. En S er angitt der en i referansebruksberegningene har gjort egne sideberegninger. Sideberegningene er nærmere beskrevet i underkapitlene 8.2–8.4.

Tabell 33. Framregningssatser fra 2024 til 2025 og fra 2025 til 2026

	Endring i totalalkylens registrerte regnskaper fra 2024 – 2025 (* = totalalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter) % = av året før S = sideberegning i %	Endring i totalalkylens registrerte regnskaper fra 2025 – 2026 (* = totalalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter) % = av året før S = sideberegning i %
INNTEKTER		
Bygg	+ 5 øre/kg *	+ 0 øre/kg *
Havre	+ 15 øre/kg *	+ 0 øre/kg *
Hvete	+ 26 øre/kg *	+ 0 øre/kg *
Annet korn	103,0 % *	101,3 % *
Erter	105,4 %	100,4 %
Oljefrø	117,0 % *	100,0 % *
Poteter	+ 30 øre/kg *	+ 22 øre/kg *
Grovfôr	99,5 %	100,0 %
Grasfrø	102,8 %	102,9 %
Frukt og bær	104,9 % *	108,3 % *
Grønnsaker	101,4 % *	102,0 % *
Sum planteprodukter		

Storfe, melk	+ 64 øre/liter*	+ 32 øre/liter*
Storfe, økologisk melk	+ 71,5 øre/liter*	+ 42 øre/liter*
Storfe, livdyr	100,8 %	110,5 %
Kuslakt	+ 46 øre/kg	+ 646 øre/kg
Annet storfeslakt	+ 46 øre/kg	+ 646 øre/kg
Økologisk storfeslakt	+ 46 øre/kg	+ 646 øre/kg
Geit, melk	104,0 S	100,0 S
Geit, livdyr og slakt	102,9 %	111,0 %
Slaktegris	+ 189 øre/kg	+ 411 øre/kg
Purker og råner, livdyr og slakt	105,4 %	111,1 %
Smågris	105,4 %	111,1%
Sau, livdyr og slakt	109,6 %	110,1%
Sau, ull	+ 234 øre/kg	-20 øre/kg
Fjørfe, egg	+ 187 øre/kg	+ 181 øre/kg
Fjørfekjøtt	102,7 %	103,1 %
Andre inntekter husdyrhold	102,9 %	111,0 %
Sum husdyrprodukter		
Leieinntekter (maskindel)	103,1 %	103,4 %
Andre inntekter	103,1 %	103,4 %
Sum inntekter før tilskudd		

Tilskudd i alt

INNTEKTER I ALT

KOSTNADER

Såkorn	101,6 %	105,8 %
Settepoteter	107,0 %	103,1 %
Såvarer og planter	103,7 %	100,4 %
Handelsgjødsel	99,1 %	117,0 %
Kalk	103,0 %	103,4 %
Plantevernmidler	111,7 %	106,5 %
Konserveringsmidler	104,3 %	100,8 %
Kraftfôr ¹	105,4 %	101,2 %
Annet innkjøpt fôr ¹	105,4 %	101,2%
Diverse til husdyrholdet	103,1 %	103,4 %
Innkjøp av dyr	102,9 %	111,0 %
Andre forbruksartikler ²	103,1 %	103,4 %
Sum variable kostnader		

1) Avvikende framregning på referansebrukene med melk (referansebrukene nr. 1 og nr. 12-21), jf. kapittel 5.2

2) Avvikende framregning på referansebruk nr. 11, jf. kapittel 6.6

Leid arbeid	104,2 S	104,5 S
Maskiner og redskaper, vedl.h.	103,8 %	102,1 %
Traktorer, vedlikehold	103,8 %	102,1 %
Skurtresker, vedlikehold	103,8 %	102,1 %
Yrkesbil, vedlikehold	103,0 %	103,4 %
Driftsbygninger, vedlikehold	104,3 %	104,0 %
Jord, grøfter og vannanl., vedl.h	103,8 S	104,0 S
Drivstoff	97,0 %	119,9 %
Leie av dyr	103,1 %	103,4 %
Leie av kvote	103,1 %	103,4 %
Leie av maskiner	103,1 %	103,4 %
Leie av bygninger	103,1 %	103,4 %
Jordleie	103,1 %	103,4 %
Forsikring	103,1 %	103,4 %
Elektrisk kraft	102,3 %	107,1 %
Adm. og andre faste kostnader	103,1 %	103,4 %
Sum faste kostnader		

Avskrivninger, mask. og redsk.	105,2 S	105,0 S
Avskrivninger, traktorer	105,7 S	105,8 S
Avskrivninger, skurtresker	106,0 S	105,8 S
Avskrivninger, yrkesbil	101,8 S	102,0 S
Avskrivninger, driftsbygninger	104,4 S	104,4 S
Avskrivninger, jord, veger, vann.	104,0 S	104,1 S
Avskrivninger, kontormaskiner	104,0 S	104,1 S
Sum avskrivninger		

KOSTNADER I ALT

RESULTATREGNING

Inntekter i alt		
– Kostnader i alt		
= Driftsoverskudd		
– Jordbrukets rentekostnader	96,6 %	93,4 %
– Jordbrukets andel av kår	103,1 %	103,4 %
= Årsresultat per familieårsverk		
= Årsresultat per familieårsverk, inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024		

8.2 Årgangsindekser

Avskrivningene regnes fram med årgangsindeksene for kapitalutstyret. Årgangsindeksene skal uttrykke prisendringen i kapitalsaldoen som avskrives. Det beregnes årgangsindekser for maskiner og redskaper (20 år), traktor (20 år), skurtresker (20 år), yrkesbil (15 år) og byggekostnadsindeksen som brukes i totalkalkylen for driftsbygninger (50 år). Avskrivninger

for «Jord, veger, vannanlegg og grøfter» regnes fram med årgangsindeksen for grøfter, fordi nesten hele avskrivningsbeløpet er knyttet til grøfter (33 år). Avskrivninger kontormaskiner regnes fram med konsumprisindeksen (5 år). Det brukes samme antall avskrivningsår som i totalkalkylen.

For å illustrere begrepet årgangsindeks, har en i tabellen under brukt kontormaskiner og konsumprisindeksen som eksempel.

Tabell 34. Eksempel på årgangsindeks, konsumprisindeksen for avskrivning over 5 år

År	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Indeks	427,8	433,2	448,3	474,1	500,4	515,8	531,7	549,7
Årgangsindeks						465,56	484,21	504,20
Relativ årgangsindeks/framregningsfaktor						1,000	1,040	1,083

Årgangsindeksen for 2024 framkommer som summen av indeksen for de fire årene 2020-2023 pluss halvparten av indeksen for det første året (2019) og halvparten av indeksen for det siste året (2024) dividert på 5 år. Tilsvarende regnes indeksen for år 2025 ut på grunnlag av konsumprisindeksen for årene 2020-2025 og for år 2026 på grunnlag av årene 2021-2026.

8.3 Leid arbeid

For arbeidslønningene følger en utviklingen i lønnstariffen for jordbruksarbeidere med minst 4 års praksis fra regnskapsåret til første framregningsår. Dette gir følgende utvikling:

$$2024 = 100,0 \quad 2025 = 104,2 \quad 2026 = 108,9$$

For 2026 er det da brukt et anslag for lønnsutviklingen på 4,5 prosent som er det samme anslaget som Norges Bank bruker.

Kostnader til leid arbeid inngår i «kostnader i alt» i referansebruksberegningene.

8.4 Tilskudd

Prinsippet for framregning av tilskudd er at en aksepterer de gjennomsnittlige tilskudd en får fram i regnskapsåret (basisåret). For framregningen er hvert referansebruk plassert til bestemte soner, og regnet fram med satsendringene som gjelder den valgte geografiske soneplasseringen. Det er gjort en sideberegning av tilskudd for de tre årene gitt den valgte sonen. Framregningen av tilskuddene i selve referansebruksberegningene baseres så på den samme absolutte endringen. Framregningen av tilskuddene skal reflektere de regnskapsresultatene en forventer å få i de to framregningsårene.

9 BEREGNINGSRESULTATER

Resultater fra referansebruksberegningene 2024-2026 er presentert nedenfor.

9.1 Årsresultat per familieårsverk

«Årsresultat per familieårsverk» skal dekke godtgjøring til familiens arbeid og godtgjøring til egenkapital. Et familieårsverk er basert på brukerfamiliens arbeidstimer. Familien er bruker og eventuell ektefelle, samboer eller partner, og deres barn under 17 år. I tillegg er alt gratisarbeid tatt med som familiearbeid i Referansebruksberegningene. Betalt leid arbeid er kostnadsført og timene inngår ikke i familieårsverket.

Inntektsfradraget ved skatteligningen var nytt fra og med 2000. Inntektsfradraget er i utgangspunktet ikke regnet inn i referansebruksberegningene, men går fram av tabellene 40-43 og er regnet inn i resultatene for referansebrukene i tabellene 44-47.

I 2024 er det generelle fradraget 93 000 kroner og maksimalt fradrag 195 000 kroner som oppnås ved en jordbruksinntekt på 361 400 kroner. Inntektsverdien per bruk før skatt for bruk med maksimalt jordbruksfradrag blir omtrent 71 100 kroner forutsatt 39,7 prosent marginalskatt.

I 2025 er det generelle fradraget 95 800 kroner og maksimalt fradrag 200 850 kroner som oppnås ved en jordbruksinntekt på 372 250 kroner. Inntektsverdien per bruk før skatt for bruk med maksimalt jordbruksfradrag blir omtrent 73 300 kroner forutsatt 39,7 prosent marginalskatt.

I 2026 er det generelle fradraget 99 600 kroner og maksimalt fradrag 208 900 kroner som oppnås ved en jordbruksinntekt på 387 200 kroner. Inntektsverdien per bruk før skatt for bruk med maksimalt jordbruksfradrag blir omtrent 76 100 kroner forutsatt 39,6 prosent marginalskatt.

Tabellene nedenfor viser det beregnede årsresultat per familieårsverk for de enkelte referansebrukene.

Tabell 35. Årsresultat per familieårsverk eksklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

			2024 ¹	2025 ²	2026 ³
1	Melk. 35 årskyr	Landet	471 500	635 000	648 100
2	Korn. 559 dekar korn	Landet	676 600	784 000	646 900
3	Sau. 157 vinterfôra sauer	Landet	204 800	301 200	328 100
4	Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter	Landet	548 800	633 400	642 500
5	Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	Landet	643 700	771 000	1 025 200
6	Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	Landet	843 700	1 036 900	1 176 700
7	Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	Landet	801 200	900 900	881 200
8	Ammeku. 30 ammekyr	Landet	192 900	257 500	315 600
9	Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	Landet	716 900	814 900	912 200
10	Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	Landet	973 100	1 018 900	947 800
11	Fjørfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfeslakt	Landet	1 330 400	1 330 500	1 312 300

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabell 36. Årsresultat per familieårsverk eksklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

			2024 ¹	2025 ²	2026 ³
12	Økologisk melk. 35 årskyr	Landet	590 900	805 000	839 700
13	Melk. 17 årskyr	Landet	428 100	532 800	536 000
14	Melk. 56 årskyr	Landet	536 100	760 700	783 900
15	Melk. 73 årskyr	Landet	645 400	895 800	934 600
16	Melk. 43 årskyr	Arealsoner 1 og 3	502 100	689 900	704 800
17	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 5A	457 400	616 300	620 600
18	Melk. 38 årskyr	Arealsoner 2	495 000	651 500	675 800
19	Melk. 32 årskyr	Arealsoner 5B	423 700	578 400	593 000
20	Melk. 46 årskyr	Arealsoner 4	481 600	668 900	680 800
21	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 6 og 7	532 400	698 600	713 400
22	Korn. 367 dekar korn	Østlandet	549 100	687 800	566 400
23	Korn. 882 dekar korn	Østlandet	983 900	1 131 400	988 700
24	Sau. 156 vinterfôra sauer	Arealsoner 5A og 5B	215 000	316 400	345 400
25	Sau. 150 vinterfôra sauer	Arealsoner 6 og 7	161 400	238 800	252 300
26	Sau. 86 vinterfôra sauer	Landet	143 000	207 800	223 700
27	Sau. 262 vinterfôra sauer	Landet	310 500	438 500	482 200
28	Ammeku. 29 ammekyr	«Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	246 100	308 400	371 100
29	Ammeku. 31 ammekyr	«Kornområder» (1, 3 og 4)	83 600	140 400	178 400
30	Ammeku. 42 ammekyr	Landet	256 700	342 400	419 600

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabell 37. Resultatregning. Årsresultat per familieårsverk^{1,2,3} eksklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget

1, Melk. 35 årskyr. Landet, 281 bruk			
	2024	2025	2026
Antall bruk	281	281	281
Inntekter i alt	4 073 631	4 501 626	4 631 533
- Kostnader i alt	3 031 625	3 185 079	3 297 798
= Driftsoverskudd	1 042 006	1 316 546	1 333 735
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	223 146	215 642	201 424
- Jordbr. andel av kår	6 725	6 931	7 167
= Årsresultat	812 135	1 093 973	1 125 144
/ Antall familieårsverk	1,722	1,756	1,811
= Årsresultat per familieårsverk	471 488	623 062	621 343
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	11 900	26 800
= Årsres. inkl. volumframregninger	471 488	634 962	648 143

2, Korn. 559 dekar korn. Landet, 70 bruk			
	2024	2025	2026
Antall bruk	70	70	70
Inntekter i alt	1 653 905	1 730 459	1 748 228
- Kostnader i alt	1 240 875	1 276 792	1 368 524
= Driftsoverskudd	413 030	453 667	379 704
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	100 239	96 868	90 481
- Jordbr. andel av kår	3 666	3 779	3 907
= Årsresultat	309 125	353 020	285 316
/ Antall familieårsverk	0,457	0,466	0,480
= Årsresultat per familieårsverk	676 555	757 967	593 985
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	26 000	52 900
= Årsres. inkl. volumframregninger	676 555	783 967	646 885

3, Sau. 157 vinterfôra sauer. Landet, 116 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	116	116	116
<i>Inntekter i alt</i>	1 207 400	1 339 410	1 415 218
<i>- Kostnader i alt</i>	923 428	954 704	1 002 929
<i>= Driftsoverskudd</i>	283 972	384 706	412 289
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	54 213	52 390	48 936
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	3 898	4 018	4 154
<i>= Årsresultat</i>	225 861	328 298	359 199
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,103	1,124	1,160
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	204 773	292 000	309 776
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	9 200	18 300
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	204 773	301 200	328 076

4, Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter. Landet, 20 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	20	20	20
<i>Inntekter i alt</i>	2 446 757	2 620 401	2 701 377
<i>- Kostnader i alt</i>	1 621 088	1 683 613	1 751 833
<i>= Driftsoverskudd</i>	825 669	936 788	949 544
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	80 029	77 338	72 239
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	1 077	1 110	1 148
<i>= Årsresultat</i>	744 563	858 340	876 157
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,357	1,383	1,426
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	548 829	620 693	614 325
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	12 700	28 200
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	548 829	633 393	642 525

5, Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn. Landet, 25 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	25	25	25
Inntekter i alt	5 638 462	5 936 049	6 440 599
- Kostnader i alt	4 645 378	4 831 847	5 065 058
= Driftsoverskudd	993 084	1 104 202	1 375 541
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	227 233	219 592	205 113
- Jordbr. andel av kår	3 915	4 035	4 172
= Årsresultat	761 936	880 575	1 166 256
/ Antall familieårsverk	1,184	1,207	1,244
= Årsresultat per familieårsverk	643 668	729 781	937 170
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	41 200	88 000
= Årsres. inkl. volumframregninger	643 668	770 981	1 025 170

6, Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn. Landet, 20 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	20	20	20
Inntekter i alt	4 677 397	4 998 905	5 262 865
- Kostnader i alt	3 561 238	3 712 353	3 860 716
= Driftsoverskudd	1 116 159	1 286 552	1 402 149
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	215 650	208 398	194 658
- Jordbr. andel av kår	7 398	7 625	7 884
= Årsresultat	893 111	1 070 529	1 199 607
/ Antall familieårsverk	1,059	1,079	1,113
= Årsresultat per familieårsverk	843 722	992 144	1 077 988
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	44 800	98 700
= Årsres. inkl. volumframregninger	843 722	1 036 944	1 176 688

**7, Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn.
Landet, 20 bruk**

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	20	20	20
<i>Inntekter i alt</i>	3 391 576	3 556 202	3 659 953
<i>- Kostnader i alt</i>	2 415 160	2 503 878	2 655 974
<i>= Driftsoverskudd</i>	976 416	1 052 324	1 003 979
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	115 704	111 813	104 441
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	6 063	6 249	6 461
<i>= Årsresultat</i>	854 649	934 262	893 077
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,067	1,087	1,121
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	801 233	859 255	796 418
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	41 600	84 800
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	801 233	900 855	881 218

8, Ammeku. 30 ammekyr. Landet, 67 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	67	67	67
<i>Inntekter i alt</i>	2 015 111	2 121 659	2 255 061
<i>- Kostnader i alt</i>	1 633 597	1 687 055	1 778 506
<i>= Driftsoverskudd</i>	381 514	434 604	476 555
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	163 478	157 981	147 564
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	2 560	2 639	2 728
<i>= Årsresultat</i>	215 476	273 984	326 263
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,117	1,139	1,174
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	192 893	240 617	277 822
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	16 900	37 800
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	192 893	257 517	315 622

9, Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær. Landet, 26 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	26	26	26
Inntekter i alt	2 063 787	2 179 051	2 300 724
- Kostnader i alt	1 287 688	1 341 079	1 406 044
= Driftsoverskudd	776 099	837 972	894 680
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	67 500	65 230	60 929
- Jordbr. andel av kår	2 956	3 047	3 150
= Årsresultat	705 643	769 695	830 601
/ Antall familieårsverk	0,984	1,003	1,035
= Årsresultat per familieårsverk	716 912	767 152	802 701
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	47 700	109 500
= Årsres. inkl. volumframregninger	716 912	814 852	912 201

**10, Grønnsaker. 174 daa grønnsaker + 273 dekar korn.
Landet, 16 bruk**

	2024	2025	2026
Antall bruk	16	16	16
Inntekter i alt	6 652 205	6 861 887	7 030 438
- Kostnader i alt	5 065 987	5 241 431	5 534 481
= Driftsoverskudd	1 586 218	1 620 456	1 495 957
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	273 735	264 530	247 088
- Jordbr. andel av kår	9 250	9 534	9 858
= Årsresultat	1 303 233	1 346 392	1 239 011
/ Antall familieårsverk	1,339	1,365	1,408
= Årsresultat per familieårsverk	973 074	986 228	879 994
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	32 700	67 800
= Årsres. inkl. volumframregninger	973 074	1 018 928	947 794

**11, Fjørfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfeslakt.
Landet, 20 bruk**

	2024	2025	2026
Antall bruk	20	20	20
Inntekter i alt	7 884 689	8 123 448	8 368 813
- Kostnader i alt	6 384 839	6 655 704	6 954 505
= Driftsoverskudd	1 499 850	1 467 744	1 414 308
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	371 134	358 653	335 006
- Jordbr. andel av kår	6 004	6 188	6 399
= Årsresultat	1 122 712	1 102 903	1 072 903
/ Antall familieårsverk	0,844	0,860	0,887
= Årsresultat per familieårsverk	1 330 381	1 282 116	1 209 342
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	48 400	103 000
= Årsres. inkl. volumframregninger	1 330 381	1 330 516	1 312 342

12, Økologisk melk. 35 årskyr. Landet, 13 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	13	13	13
Inntekter i alt	3 920 046	4 376 770	4 521 330
- Kostnader i alt	2 871 249	3 020 034	3 114 119
= Driftsoverskudd	1 048 797	1 356 736	1 407 211
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	177 269	171 308	160 013
- Jordbr. andel av kår	7 106	7 324	7 573
= Årsresultat	864 422	1 178 104	1 239 625
/ Antall familieårsverk	1,463	1,491	1,538
= Årsresultat per familieårsverk	590 907	790 058	806 055
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	14 900	33 600
= Årsres. inkl. volumframregninger	590 907	804 958	839 655

13, Melk. 17 årskyr. Landet, 93 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	93	93	93
<i>Inntekter i alt</i>	2 295 834	2 525 529	2 593 516
<i>- Kostnader i alt</i>	1 557 412	1 631 796	1 696 145
<i>= Driftoverskudd</i>	738 422	893 733	897 370
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	84 081	81 253	75 896
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	3 964	4 086	4 225
<i>= Årsresultat</i>	650 377	808 394	817 249
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,519	1,549	1,597
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	428 093	522 009	511 692
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	10 800	24 300
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	428 093	532 809	535 992

14, Melk. 56 årskyr. Landet, 93 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	93	93	93
<i>Inntekter i alt</i>	6 274 114	6 948 291	7 153 638
<i>- Kostnader i alt</i>	4 842 939	5 094 481	5 265 379
<i>= Driftoverskudd</i>	1 431 175	1 853 810	1 888 258
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	387 126	374 108	349 441
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	8 661	8 927	9 230
<i>= Årsresultat</i>	1 035 388	1 470 775	1 529 587
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,931	1,969	2,030
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	536 147	747 152	753 417
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	13 500	30 500
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	536 147	760 652	783 917

15, Melk. 73 årskyr. Landet, 25 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	25	25	25
<i>Inntekter i alt</i>	8 208 642	9 097 019	9 388 307
<i>- Kostnader i alt</i>	6 362 782	6 702 866	6 912 276
<i>= Driftsoverskudd</i>	1 845 860	2 394 153	2 476 031
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	389 469	376 372	351 556
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	14 015	14 445	14 936
<i>= Årsresultat</i>	1 442 376	2 003 336	2 109 539
<i>/ Antall familieårsverk</i>	2,235	2,278	2,349
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	645 448	879 466	897 948
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	16 300	36 700
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	645 448	895 766	934 648

16, Melk. 43 årskyr. Arealzone 1 og 3, 19 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	19	19	19
<i>Inntekter i alt</i>	4 854 372	5 324 330	5 485 655
<i>- Kostnader i alt</i>	3 852 338	4 047 572	4 192 967
<i>= Driftsoverskudd</i>	1 002 034	1 276 757	1 292 687
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	241 739	233 610	218 207
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	5 863	6 043	6 248
<i>= Årsresultat</i>	754 432	1 037 104	1 068 232
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,502	1,531	1,579
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	502 138	677 186	676 316
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	12 700	28 500
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	502 138	689 886	704 816

17, Melk. 33 årskyr. Arealzone 5A, 87 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	87	87	87
<i>Inntekter i alt</i>	3 847 997	4 247 218	4 359 221
<i>- Kostnader i alt</i>	2 868 157	3 009 623	3 120 112
<i>= Driftsoverskudd</i>	979 840	1 237 595	1 239 108
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	207 208	200 240	187 037
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	12 786	13 178	13 626
<i>= Årsresultat</i>	759 846	1 024 177	1 038 445
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,661	1,693	1,746
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	457 395	604 816	594 607
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	11 500	26 000
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	457 395	616 316	620 607

18, Melk. 38 årskyr. Arealzone 2, 19 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	19	19	19
<i>Inntekter i alt</i>	3 884 435	4 279 358	4 413 439
<i>- Kostnader i alt</i>	2 830 578	2 976 969	3 077 453
<i>= Driftsoverskudd</i>	1 053 857	1 302 389	1 335 986
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	235 490	227 571	212 566
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	7 335	7 560	7 817
<i>= Årsresultat</i>	811 032	1 067 258	1 115 603
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,638	1,670	1,723
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	494 990	639 014	647 662
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	12 500	28 100
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	494 990	651 514	675 762

19, Melk. 32 årskyr. Arealzone 5B, 77 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	77	77	77
<i>Inntekter i alt</i>	3 760 332	4 167 787	4 289 101
<i>- Kostnader i alt</i>	2 838 104	2 986 945	3 087 469
<i>= Driftsoverskudd</i>	922 228	1 180 842	1 201 632
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	193 889	187 369	175 015
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	3 736	3 851	3 982
<i>= Årsresultat</i>	724 603	989 622	1 022 635
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,710	1,743	1,798
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	423 738	567 739	568 851
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	10 700	24 100
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	423 738	578 439	592 951

20, Melk. 46 årskyr. Arealzone 4, 22 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	22	22	22
<i>Inntekter i alt</i>	5 080 357	5 622 421	5 780 037
<i>- Kostnader i alt</i>	3 891 933	4 091 016	4 233 452
<i>= Driftsoverskudd</i>	1 188 424	1 531 404	1 546 585
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	278 090	268 738	251 019
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	8 005	8 251	8 531
<i>= Årsresultat</i>	902 329	1 254 415	1 287 035
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,874	1,910	1,970
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	481 573	656 781	653 383
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	12 100	27 400
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	481 573	668 881	680 783

21, Melk. 33 årskyr. Arealzone 6 og 7, 57 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	57	57	57
Inntekter i alt	4 264 065	4 715 674	4 850 632
- Kostnader i alt	3 003 952	3 152 758	3 267 083
= Driftsoverskudd	1 260 113	1 562 916	1 583 549
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	260 438	251 680	235 086
- Jordbr. andel av kår	1 035	1 067	1 103
= Årsresultat	998 640	1 310 169	1 347 360
/ Antall familieårsverk	1,876	1,912	1,972
= Årsresultat per familieårsverk	532 358	685 179	683 218
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	13 400	30 200
= Årsres. inkl. volumframregninger	532 358	698 579	713 418

22, Korn. 367 dekar korn. Østlandet, 25 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	25	25	25
Inntekter i alt	1 041 127	1 106 563	1 116 530
- Kostnader i alt	778 084	799 545	858 979
= Driftsoverskudd	263 043	307 018	257 551
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	64 260	62 099	58 005
- Jordbr. andel av kår	5 324	5 487	5 674
= Årsresultat	193 459	239 432	193 872
/ Antall familieårsverk	0,352	0,359	0,370
= Årsresultat per familieårsverk	549 126	666 726	523 454
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	21 100	42 900
= Årsres. inkl. volumframregninger	549 126	687 826	566 354

23, Korn. 882 dekar korn. Østlandet, 25 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	25	25	25
Inntekter i alt	2 804 984	2 948 022	2 982 113
- Kostnader i alt	2 004 950	2 064 130	2 212 311
= Driftsoverskudd	800 034	883 892	769 802
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	134 423	129 903	121 338
- Jordbr. andel av kår	1 125	1 160	1 199
= Årsresultat	664 486	752 829	647 265
/ Antall familieårsverk	0,675	0,688	0,710
= Årsresultat per familieårsverk	983 930	1 093 596	911 677
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	37 800	77 000
= Årsres. inkl. volumframregninger	983 930	1 131 396	988 677

24, Sau. 156 vinterfôra sauer. Arealsoner 5A og 5B, 82 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	82	82	82
Inntekter i alt	1 202 532	1 336 048	1 412 735
- Kostnader i alt	918 869	950 352	998 099
= Driftsoverskudd	283 663	385 696	414 636
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	50 523	48 824	45 605
- Jordbr. andel av kår	5 316	5 479	5 665
= Årsresultat	227 824	331 393	363 366
/ Antall familieårsverk	1,060	1,080	1,114
= Årsresultat per familieårsverk	215 005	306 814	326 193
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	9 600	19 200
= Årsres. inkl. volumframregninger	215 005	316 414	345 393

25, Sau. 150 vinterfôra sauer. Arealzone 6 og 7, 18 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	18	18	18
Inntekter i alt	1 193 557	1 319 925	1 386 930
- Kostnader i alt	927 132	956 985	1 008 933
= Driftsoverskudd	266 425	362 940	377 997
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	54 002	52 186	48 745
- Jordbr. andel av kår	0	0	0
= Årsresultat	212 423	310 754	329 252
/ Antall familieårsverk	1,317	1,342	1,384
= Årsresultat per familieårsverk	161 351	231 562	237 891
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	7 200	14 400
= Årsres. inkl. volumframregninger	161 351	238 762	252 291

26, Sau. 86 vinterfôra sauer. Landet, 25 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	25	25	25
Inntekter i alt	712 621	787 194	829 127
- Kostnader i alt	563 188	582 810	611 330
= Driftsoverskudd	149 433	204 384	217 797
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	20 361	19 676	18 379
- Jordbr. andel av kår	1 525	1 572	1 625
= Årsresultat	127 547	183 136	197 793
/ Antall familieårsverk	0,892	0,909	0,938
= Årsresultat per familieårsverk	142 967	201 383	210 891
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	6 400	12 800
= Årsres. inkl. volumframregninger	142 967	207 783	223 691

27, Sau. 262 vinterfôra sauer. Landet, 25 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	25	25	25
Inntekter i alt	1 981 484	2 195 430	2 329 328
- Kostnader i alt	1 473 202	1 522 917	1 600 435
= Driftoverskudd	508 282	672 513	728 893
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	80 626	77 915	72 777
- Jordbr. andel av kår	4 034	4 158	4 299
= Årsresultat	423 622	590 440	651 817
/ Antall familieårsverk	1,364	1,391	1,434
= Årsresultat per familieårsverk	310 521	424 591	454 485
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	13 900	27 700
= Årsres. inkl. volumframregninger	310 521	438 491	482 185

28, Ammekyr. 29 ammekyr. «Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7), 41 bruk

	2024	2025	2026
Antall bruk	41	41	41
Inntekter i alt	2 017 864	2 120 507	2 252 628
- Kostnader i alt	1 547 631	1 599 495	1 685 083
= Driftoverskudd	470 233	521 012	567 545
- Jordbr. andel av gjeldsrenter	169 498	163 798	152 998
- Jordbr. andel av kår	1 204	1 241	1 283
= Årsresultat	299 531	355 973	413 264
/ Antall familieårsverk	1,217	1,241	1,280
= Årsresultat per familieårsverk	246 053	286 870	322 920
+ Volumframregninger fra regnskapsår	0	21 500	48 200
= Årsres. inkl. volumframregninger	246 053	308 370	371 120

29, Ammekyr. 31 ammekyr. «Kornområder» (1, 3 og 4), 24 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	24	24	24
<i>Inntekter i alt</i>	2 057 048	2 159 465	2 288 050
<i>- Kostnader i alt</i>	1 822 097	1 879 369	1 984 119
<i>= Driftsoverskudd</i>	234 951	280 096	303 931
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	149 903	144 862	135 311
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	4 757	4 903	5 070
<i>= Årsresultat</i>	80 291	130 331	163 550
<i>/ Antall familieårsverk</i>	0,960	0,979	1,010
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	83 599	133 126	161 981
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	7 300	16 400
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	83 599	140 426	178 381

30, Ammekyr. 42 ammekyr. Landet, 25 bruk

	2024	2025	2026
<i>Antall bruk</i>	25	25	25
<i>Inntekter i alt</i>	2 688 591	2 832 835	3 012 735
<i>- Kostnader i alt</i>	2 124 864	2 193 245	2 313 607
<i>= Driftsoverskudd</i>	563 727	639 590	699 128
<i>- Jordbr. andel av gjeldsrenter</i>	250 090	241 680	225 745
<i>- Jordbr. andel av kår</i>	2 286	2 356	2 436
<i>= Årsresultat</i>	311 351	395 554	470 947
<i>/ Antall familieårsverk</i>	1,213	1,236	1,275
<i>= Årsresultat per familieårsverk</i>	256 677	319 907	369 308
<i>+ Volumframregninger fra regnskapsår</i>	0	22 500	50 300
<i>= Årsres. inkl. volumframregninger</i>	256 677	342 407	419 608

- 1) 1845 timer i et årsverk for 2024.
- 2) 1810 timer i et årsverk for 2025.
- 3) 1755 timer i et årsverk for 2026.

I tabellene som følger er nivå og utvikling på tilskuddsdelen av de totale inntektene på hvert referansebruk presentert. Tabell 38 og 39 viser sum tilskudd per bruk. Det totale tilskuddsnivået er vist i den første kolonnen, dvs. for basisåret (regnskapsåret). For de senere årene er endringene vist.

Tabell 38. Endring i sum tilskudd, kroner per bruk

	Sum tilskudd 2024	Endring 2024-2025	Endring 2024-2026	Endring 2025- 2026
1 Melk. 35 årskyr, landet	1 620 671	168 735	200 789	32 054
2 Korn. 559 dekar korn, landet	565 324	37 388	50 712	13 324
3 Sau. 157 vinterfôra sauer, landet	834 502	103 670	147 350	43 680
4 Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter, landet	1 585 404	140 989	214 156	73 167
5 Svin/korn. 50 avlssvin+404 daa korn, landet	501 508	47 045	62 621	15 576
6 Egg/pl.prod. 6325 høner+288 daa k., landet	560 180	48 474	58 347	9 873
7 Potet/korn. 134 daa pot. + 259 daa k., landet	495 786	29 272	36 840	7 568
8 Ammeku. 30 ammekyr, landet	1 134 225	97 012	155 118	58 106
9 Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær, landet	944 015	60 373	85 798	25 425
10 Grønnsaker. 174 daa gr.s.+273 daa k., land.	805 892	58 146	72 627	14 481
11 Fjørfekjøtt/pl.prod. 149 786 fjørfesl., landet	360 139	23 451	34 107	10 656

Tabell 39. Endring i sum tilskudd, kroner per bruk

	Sum tilskudd 2024	Endring 2024- 2025	Endring 2024- 2026	Endring 2025- 2026
12 Økologisk melk. 35 årskyr, landet	1 694 878	198 176	249 584	51 407
13 Melk. 17 årskyr, landet	1 138 307	112 231	133 748	21 517
14 Melk. 56 årskyr, landet	2 183 550	238 150	281 616	43 466
15 Melk. 73 årskyr, landet	2 596 081	306 994	365 356	58 361
16 Melk. 43 årskyr, arealsone 1 og 3	1 592 579	150 359	181 975	31 616
17 Melk. 33 årskyr, arealsone 5A	1 583 538	156 464	177 991	21 527
18 Melk. 38 årskyr, arealsone 2	1 108 474	120 304	147 905	27 601
19 Melk. 32 årskyr, arealsone 5B	1 519 020	163 027	192 991	29 964
20 Melk. 46 årskyr, arealsone 4	1 629 386	177 147	206 704	29 557
21 Melk. 33 årskyr, arealsone 6 og 7	1 991 404	208 691	251 065	42 375
22 Korn. 367 dekar korn, Østlandet	360 345	42 790	50 168	7 378
23 Korn. 882 dekar korn, Østlandet	944 490	70 474	96 264	25 790
24 Sau. 156 vinterfôra sauer, arealsone 5A og 5B	824 153	104 275	147 994	43 719
25 Sau. 150 vinterfôra sauer, arealsone 6 og 7	882 477	103 927	145 821	41 894
26 Sau. 86 vinterfôra sauer, landet	501 935	58 606	82 863	24 257
27 Sau. 262 vinterfôra sauer, landet	1 300 580	161 368	235 998	74 629
28 Ammeku. 29 a.kyr, «grasområder» (5A,5B,6,7)	1 192 971	94 044	150 322	56 279
29 Ammeku. 31 ammekyr, «kornområder» (1, 3, 4)	1 069 481	91 436	143 786	52 350
30 Ammeku. 42 ammekyr, landet	1 514 906	130 802	211 335	80 533

De to tabellene nedenfor viser antatt inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget for det enkelte referansebruk for årene 2024–2026.

Beregningen tar utgangspunkt i registrert jordbruksfradrag i 2024. Fradraget er regnet om til skattbar jordbruksinntekt i 2024. Skattbar jordbruksinntekt er justert til normalisert avlingsnivå i basisåret og så regnet fram forholdsvis etter endringene i driftsoverskuddet det enkelte år og reglene for beregning av jordbruksfradraget det enkelte år. Beregnet jordbruksfradrag er omregnet til verdi før skatt med skatteprosent 39,7 på alle bruk i 2024 og 2025 og med skatteprosent 39,6 i 2026 (jf. utredning nr. 1/2026 kapittel 2.8).

Tabell 40. Beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Kroner per bruk

			2024	2025	2026
1	Melk. 35 årskyr	Landet	70 400	73 300	76 100
2	Korn. 559 dekar korn	Landet	51 200	54 800	50 100
3	Sau. 157 vinterfôra sauer	Landet	49 900	60 700	64 300
4	Melkeproduksjon geit. 166 årsgreiter	Landet	69 200	73 300	76 100
5	Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	Landet	68 400	73 300	76 100
6	Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	Landet	62 700	69 700	74 700
7	Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	Landet	61 800	65 600	64 300
8	Ammeku. 30 ammekyr	Landet	57 500	63 200	68 000
9	Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	Landet	65 700	69 800	73 800
10	Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	Landet	57 300	58 700	56 600
11	Fjærfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjærfeslakt	Landet	67 800	67 400	66 500

Tabell 41. Beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Kroner per bruk

			2024	2025	2026
12	Økologisk melk. 35 årskyr	Landet	65 700	73 300	76 100
13	Melk. 17 årskyr	Landet	67 300	73 300	76 100
14	Melk. 56 årskyr	Landet	71 100	73 300	76 100
15	Melk. 73 årskyr	Landet	71 100	73 300	76 100
16	Melk. 43 årskyr	Arealsoner 1 og 3	71 100	73 300	76 100
17	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 5A	70 500	73 300	76 100
18	Melk. 38 årskyr	Arealsoner 2	67 400	73 300	76 100
19	Melk. 32 årskyr	Arealsoner 5B	70 900	73 300	76 100
20	Melk. 46 årskyr	Arealsoner 4	71 100	73 300	76 100
21	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 6 og 7	69 200	73 300	76 100
22	Korn. 367 dekar korn	Østlandet	49 000	54 300	49 800
23	Korn. 882 dekar korn	Østlandet	63 600	68 700	63 400
24	Sau. 156 vinterfôra sauer	Arealsoner 5A og 5B	48 700	59 300	62 900
25	Sau. 150 vinterfôra sauer	Arealsoner 6 og 7	48 600	59 200	61 500
26	Sau. 86 vinterfôra sauer	Landet	40 700	48 500	51 100
27	Sau. 262 vinterfôra sauer	Landet	60 500	73 300	76 100
28	Ammeku. 29 ammekyr	«Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	61 200	66 200	70 900
29	Ammeku. 31 ammekyr	«Kornområder» (1, 3 og 4)	50 100	56 300	60 000
30	Ammeku. 42 ammekyr	Landet	58 200	63 900	68 500

I de to tabellene nedenfor er beregnet utslag av jordbruksfradraget på årsresultat per familieårsverk.

Tabell 42. Beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Kroner per familieårsverk

			2024 ¹	2025 ²	2026 ³
1	Melk. 35 årskyr	Landet	40 900	41 700	42 000
2	Korn. 559 dekar korn	Landet	112 000	117 600	104 400
3	Sau. 157 vinterfôra sauer	Landet	45 200	54 000	55 400
4	Melkeproduksjon geit. 166 årsgelter	Landet	51 000	53 000	53 400
5	Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	Landet	57 800	60 700	61 100
6	Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	Landet	59 200	64 600	67 100
7	Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	Landet	57 900	60 300	57 400
8	Ammeku. 30 ammekyr	Landet	51 500	55 500	57 900
9	Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	Landet	66 700	69 600	71 400
10	Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	Landet	42 800	43 000	40 200
11	Fjørfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfe-slakt	Landet	80 300	78 300	74 900

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabell 43. Beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Kroner per familieårsverk

			2024 ¹	2025 ²	2026 ³
12	Økologisk melk. 35 årskyr	Landet	44 900	49 100	49 500
13	Melk. 17 årskyr	Landet	44 300	47 300	47 600
14	Melk. 56 årskyr	Landet	36 800	37 200	37 500
15	Melk. 73 årskyr	Landet	31 800	32 200	32 400
16	Melk. 43 årskyr	Arealsoner 1 og 3	47 400	47 800	48 200
17	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 5A	42 500	43 300	43 600
18	Melk. 38 årskyr	Arealsoner 2	41 100	43 900	44 200
19	Melk. 32 årskyr	Arealsoner 5B	41 500	42 000	42 300
20	Melk. 46 årskyr	Arealsoner 4	38 000	38 400	38 600
21	Melk. 33 årskyr	Arealsoner 6 og 7	36 900	38 300	38 600
22	Korn. 367 dekar korn	Østlandet	139 000	151 100	134 500
23	Korn. 882 dekar korn	Østlandet	94 100	99 700	89 200
24	Sau. 156 vinterfôra sauer	Arealsoner 5A og 5B	46 000	54 900	56 500
25	Sau. 150 vinterfôra sauer	Arealsoner 6 og 7	36 900	44 100	44 400
26	Sau. 86 vinterfôra sauer	Landet	45 600	53 400	54 400
27	Sau. 262 vinterfôra sauer	Landet	44 400	52 700	53 100
28	Ammeku. 29 ammekyr	«Grasområder» (5A, 5B, 6 og 7)	50 300	53 300	55 400
29	Ammeku. 31 ammekyr	«Kornområder» (1, 3 og 4)	52 200	57 500	59 400
30	Ammeku. 42 ammekyr	Landet	48 000	51 700	53 800

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabellene nedenfor viser det beregnede årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet utslag av jordbruksfradraget for de enkelte referansebruk. Utslaget av jordbruksfradraget er ikke regnet inn i resultatene som er presentert ellers i denne utredningen.

Tabell 44. Årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
1 Melk. 35 årskyr	512 400	676 700	690 200
2 Korn. 559 dekar korn	788 500	901 500	751 300
3 Sau. 157 vinterfôra sauer	250 000	355 200	383 500
4 Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter	599 800	686 400	695 900
5 Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	701 400	831 700	1 086 300
6 Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	902 900	1 101 500	1 243 800
7 Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	859 200	961 200	938 600
8 Ammeku. 30 ammekyr	244 400	313 100	373 500
9 Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	783 600	884 500	983 600
10 Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	1 015 800	1 061 900	988 000
11 Fjørfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfeslakt	1 410 700	1 408 900	1 387 300

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabell 45. Årsresultat per familieårsverk inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
12 Økologisk melk. 35 årskyr	635 800	854 100	889 100
13 Melk. 17 årskyr	472 400	580 100	583 600
14 Melk. 56 årskyr	573 000	797 900	821 400
15 Melk. 73 årskyr	677 300	927 900	967 000
16 Melk. 43 årskyr	549 500	737 700	753 000
17 Melk. 33 årskyr	499 900	659 600	664 200
18 Melk. 38 årskyr	536 100	695 400	719 900
19 Melk. 32 årskyr	465 200	620 500	635 300
20 Melk. 46 årskyr	519 500	707 200	719 400
21 Melk. 33 årskyr	569 200	736 900	752 000
22 Korn. 367 dekar korn	688 100	839 000	700 800
23 Korn. 882 dekar korn	1 078 100	1 231 100	1 077 900
24 Sau. 156 vinterfôra sauer	261 000	371 300	401 900
25 Sau. 150 vinterfôra sauer	198 200	282 900	296 700
26 Sau. 86 vinterfôra sauer	188 600	261 100	278 100
27 Sau. 262 vinterfôra sauer	354 900	491 200	535 200
28 Ammeku. 29 ammekyr	296 300	361 700	426 500
29 Ammeku. 31 ammekyr	135 800	197 900	237 800
30 Ammeku. 42 ammekyr	304 700	394 100	473 400

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabell 46. Endring i årsresultat per familieårsverk^{1,2,3} inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

	Kroner pr fam.årsv. 2024	Endring 2024- 2025	Endring 2025- 2026	Endring 2024- 2026
1 Melk. 35 årskyr, landet	512 400	164 300	13 500	177 800
2 Korn. 559 dekar korn, landet	788 500	113 000	-150 200	-37 200
3 Sau. 157 vinterföra sauer, landet	250 000	105 200	28 300	133 500
4 Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter, landet	599 800	86 600	9 500	96 100
5 Svin/korn. 50 avlssvin+404 daa korn, landet	701 400	130 300	254 600	384 900
6 Egg/pl.prod. 6325 høner+288 daa k., landet	902 900	198 600	142 300	340 900
7 Potet/korn. 134 daa pot. + 259 daa k., landet	859 200	102 000	-22 600	79 400
8 Ammeku. 30 ammekyr, landet	244 400	68 700	60 400	129 100
9 Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær, landet	783 600	100 900	99 100	200 000
10 Grønnsaker. 174 daa gr.s.+273 daa k., land.	1 015 800	46 100	-73 900	-27 800
11 Fjorfekjøtt/pl.prod. 149 786 fjørfesl., landet	1 410 700	-1 800	-21 600	-23 400

1) 1845 timer i et årsverk i 2024

2) 1810 timer i et årsverk i 2025

3) 1755 timer i et årsverk i 2026

Tabell 47. Endring i årsresultat per familieårsverk^{1,2,3} inklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Framregning inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024

	Kroner pr fam.årsv 2024	Endring 2024- 2025	Endring 2025- 2026	Endring 2024- 2026
12 Økologisk melk. 35 årskyr, landet	635 800	218 300	35 000	253 300
13 Melk. 17 årskyr, landet	472 400	107 700	3 500	111 200
14 Melk. 56 årskyr, landet	573 000	224 900	23 500	248 400
15 Melk. 73 årskyr, landet	677 300	250 600	39 100	289 700
16 Melk. 43 årskyr, arealsone 1 og 3	549 500	188 200	15 300	203 500
17 Melk. 33 årskyr, arealsone 5A	499 900	159 700	4 600	164 300
18 Melk. 38 årskyr, arealsone 2	536 100	159 300	24 500	183 800
19 Melk. 32 årskyr, arealsone 5B	465 200	155 300	14 800	170 100
20 Melk. 46 årskyr, arealsone 4	519 500	187 700	12 200	199 900
21 Melk. 33 årskyr, arealsone 6 og 7	569 200	167 700	15 100	182 800
22 Korn. 367 dekar korn, Østlandet	688 100	150 900	-138 200	12 700
23 Korn. 882 dekar korn, Østlandet	1 078 100	153 000	-153 200	-200
24 Sau. 156 vinterföra sauer, arealsone 5A og 5B	261 000	110 300	30 600	140 900
25 Sau. 150 vinterföra sauer, arealsone 6 og 7	198 200	84 700	13 800	98 500
26 Sau. 86 vinterföra sauer, landet	188 600	72 500	17 000	89 500
27 Sau. 262 vinterföra sauer, landet	354 900	136 300	44 000	180 300
28 Ammeku. 29 a.kyr, «grasområder» (5A,5B,6,7)	296 300	65 400	64 800	130 200
29 Ammeku. 31 ammekyr, «kornområder» (1, 3, 4)	135 800	62 100	39 900	102 000
30 Ammeku. 42 ammekyr, landet	304 700	89 400	79 300	168 700

1) 1845 timer i et årsverk i 2024

2) 1810 timer i et årsverk i 2025

3) 1755 timer i et årsverk i 2026

Tabellene under viser den beregnede avsetningen til investeringer i avskrivbar kapital. Avsetningene er ikke regnet inn i resultatmålet.

Tabell 48. Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital. Kroner per bruk.

	2024	2025	2026
1 Melk. 35 årskyr	113 300	118 000	122 400
2 Korn. 559 dekar korn	94 300	98 100	101 700
3 Sau. 157 vinterfôra sauer	57 100	59 400	61 600
4 Melkeproduksjon geit. 166 årsgelter	62 800	65 400	67 800
5 Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	95 600	99 600	103 300
6 Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	111 900	116 500	120 900
7 Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	162 900	169 400	175 600
8 Ammeku. 30 ammekyr	76 500	79 700	82 700
9 Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	80 700	84 000	87 200
10 Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	145 600	151 400	157 000
11 Fjorfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfeslakt	145 600	151 700	157 600

Tabell 49. Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital. Kroner per bruk.

	2024	2025	2026
12 Økologisk melk. 35 årskyr	100 300	104 400	108 400
13 Melk. 17 årskyr	63 000	65 600	68 000
14 Melk. 56 årskyr	158 500	165 000	171 300
15 Melk. 73 årskyr	202 100	210 400	218 400
16 Melk. 43 årskyr	119 600	124 500	129 200
17 Melk. 33 årskyr	114 400	119 200	123 700
18 Melk. 38 årskyr	103 800	108 100	112 300
19 Melk. 32 årskyr	113 300	117 900	122 400
20 Melk. 46 årskyr	164 200	170 900	177 300
21 Melk. 33 årskyr	91 900	95 600	99 200
22 Korn. 367 dekar korn	60 700	63 100	65 400
23 Korn. 882 dekar korn	150 000	156 000	161 700
24 Sau. 156 vinterfôra sauer	60 400	62 800	65 200
25 Sau. 150 vinterfôra sauer	58 400	60 700	62 900
26 Sau. 86 vinterfôra sauer	39 800	41 500	43 000
27 Sau. 262 vinterfôra sauer	88 500	92 100	95 500
28 Ammeku. 29 ammekyr	83 200	86 600	89 800
29 Ammeku. 31 ammekyr	68 800	71 600	74 300
30 Ammeku. 42 ammekyr	85 400	88 900	92 200

Tabell 50. Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital. Kroner per familieårsverk

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
1 Melk. 35 årskyr	65 800	67 200	67 600
2 Korn. 559 dekar korn	206 400	210 600	211 700
3 Sau. 157 vinterføra sauer	51 800	52 800	53 100
4 Melkeproduksjon geit. 166 årsgeiter	46 300	47 300	47 500
5 Svin og korn. 50 avlssvin + 404 dekar korn	80 800	82 500	83 000
6 Egg og planteprodukter. 6325 høner + 288 dekar korn	105 700	108 000	108 600
7 Poteter og korn. 134 dekar poteter + 259 dekar korn	152 700	155 800	156 600
8 Ammeku. 30 ammekyr	68 500	70 000	70 400
9 Frukt og bær. 60 dekar frukt og bær	82 000	83 700	84 300
10 Grønnsaker. 174 dekar grønnsaker + 273 dekar korn	108 700	110 900	111 500
11 Fjørfekjøtt og planteprodukter. 149 786 fjørfeslakt	172 500	176 400	177 600
1) 1845 timer i et årsverk			
2) 1810 timer i et årsverk			
3) 1755 timer i et årsverk			

Tabell 51. Avsetning til investeringer i avskrivbar kapital. Kroner per familieårsverk

	2024 ¹	2025 ²	2026 ³
12 Økologisk melk. 35 årskyr	68 600	70 000	70 500
13 Melk. 17 årskyr	41 500	42 400	42 600
14 Melk. 56 årskyr	82 100	83 800	84 400
15 Melk. 73 årskyr	90 400	92 400	93 000
16 Melk. 43 årskyr	79 600	81 300	81 800
17 Melk. 33 årskyr	68 900	70 400	70 800
18 Melk. 38 årskyr	63 400	64 700	65 200
19 Melk. 32 årskyr	66 300	67 600	68 100
20 Melk. 46 årskyr	87 600	89 500	90 000
21 Melk. 33 årskyr	49 000	50 000	50 300
22 Korn. 367 dekar korn	172 300	175 700	176 600
23 Korn. 882 dekar korn	222 100	226 600	227 800
24 Sau. 156 vinterføra sauer	57 000	58 100	58 500
25 Sau. 150 vinterføra sauer	44 400	45 200	45 400
26 Sau. 86 vinterføra sauer	44 600	45 600	45 800
27 Sau. 262 vinterføra sauer	64 900	66 200	66 600
28 Ammeku. 29 ammekyr	68 300	69 800	70 200
29 Ammeku. 31 ammekyr	71 600	73 100	73 600
30 Ammeku. 42 ammekyr	70 400	71 900	72 300
1) 1845 timer i et årsverk			
2) 1810 timer i et årsverk			
3) 1755 timer i et årsverk			

9.2 Sammenligning av resultatene i referansebrukssystemet med resultatene fra totalkalkylens regnskaper for aktive jordbruksbedrifter

I dette kapitlet er det foretatt en sammenligning av resultatene i referansebruksberegningene inkludert volumframregninger fra regnskapsåret 2024, med resultatene fra Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter.

Resultatene fra referansebrukene er beregninger utført på bruksnivå på grunnlag av bruk over et visst økonomisk driftsomfang, mens Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter har aggregerte tall for hele det norske jordbruket fordelt ut på antall årsverk utført av brukerfamilien. På en del områder vil det derfor være ulike beregningsprinsipper som er lagt til grunn i de to systemene. Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter vil i større grad fange opp strukturelle endringer i jordbruket og utvalget av referansebruk er ikke representativt for totaljordbruket.

Til sammenligningen har en beregnet et grovt gjennomsnitt av årsresultatene på referansebrukene for regnskapsåret 2024. Dette er gjort ved å ta årsresultatet fra de første 11 referansebrukene og vekte dem med nasjonale årsverkstall beregnet etter fordelingen av arbeidsforbruket fra landbrukstelingen i 2023. Sammenligningen viser at inntektsnivået er ca. 32 600 kroner per familieårsverk bedre i referansebruksberegningene.

For framregningsårene har en i tabellene vist hvilket intervall utviklingen i årsresultat per familieårsverk varierer innenfor på enkeltbruksnivå (volumframregninger fra regnskapsåret 2024 inkludert).

Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter og beregnet referansebruksinntekt, inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024, viser følgende utvikling med hensyn til resultat og årlig endring i årsresultat per familieårsverk.

Tabell 52. Årsresultat per familieårsverk eksklusive beregnet inntektsverdi før skatt av jordbruksfradraget. Kroner

	Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter		Referansebruksberegningene inkl. volumframregninger	
	Kr/fam.årsv	Endring	Kr/fam. årsv	Intervall for endring
2024¹	455 700		488 300	
2025²	551 800	+ 96 100		fra pluss 100 til pluss 250 400
2026³	579 900	+ 28 100		fra minus 142 700 til pluss 254 200

1) 1845 timer i et årsverk

2) 1810 timer i et årsverk

3) 1755 timer i et årsverk

Tabellen viser at inntektsutviklingen er noe forskjellig i de to beregningssystemene og at inntektsutviklingen dessuten varierer betydelig mellom ulike referansebruk.

Sammenlignet med utviklingen av et grovt gjennomsnitt av referansebrukene inklusive volumframregninger fra regnskapsåret 2024, men med samme vektning i framregningsårene, finner vi at referansebrukene har en gjennomsnittlig inntektsøkning per familieårsverk fra 2024 til 2025. Det er økning også i Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter. Differansen i inntektsutviklingen mellom de to beregningssystemene er omtrent 18 300 kroner netto mindre økning i Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter. Fra 2025 til 2026 er det en gjennomsnittlig inntektsøkning både i referansebruksberegningene, og i Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter. Differansen i inntektsutviklingen er omtrent 6 600 kroner netto svakere

utvikling i referansebruksberegningene. Ser en på nivået ligger altså referansebrukene om lag 32 600 kroner over Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter i 2024 og om lag 44 300 kroner over Totalkalkylen for aktive jordbruksbedrifter i 2026.

Noen forskjeller mellom de to beregningssystemene som kan bidra til å forklare litt nærmere ulikt nivå på delposter, er:

- Referansebrukene bygger på driftsgranskingene. Driftsgranskingene har et krav til standard omsetning på 150 000 kroner for deltakerbruk. De små brukene er derfor ikke representert i referansebruksmaterialet. Alle bruk inngår i totalkalkylen.
- Alle jordbrukets produksjoner inngår i totalkalkylen, men en del av disse inngår ikke i referansebrukene. Dette er blant annet veksthusproduksjoner (blomster, tomat, agurk m.m.), birøkt og grovfôr for salg.
- Totalkalkylen har med poster som ikke inngår i referansebrukene. Tidligpensjonsordning er en slik post som bidrar til et høyere nivå i totalkalkylen med til sammen omtrent 2 100 kroner per familieårsverk i 2024.
- Ulike avskrivningsprinsipper. Driftsgranskingene og referansebrukene benytter lineære avskrivninger. Totalkalkylen benytter saldoavskrivninger.
- Beregningssystemene har forskjellig prinsipp for føring av tilskudd. I referansebruksberegningene regnes tilskuddene fram med vedtatte satser, mens i totalkalkylen er det bevilgningene for overførbare poster (direkte tilskudd) som regnes inn for budsjettåret 2026.

9.3 Økologisk melkeproduksjon

Det er 13 Debio-godkjente melkeproduksjonsbruk som inngår i årets referansebruk nr. 12 med økologisk melk og storfeslakt. Presentasjonen i tabell 53 nedenfor omfatter kun regnskapsåret 2024 (basisåret).

Årets driftsgranskingsbruk med økologisk melkeproduksjon ligger i fylkene Akershus, Innlandet, Vestfold, Rogaland, Vestland, Møre og Romsdal og Trøndelag.

Referansebruk nr. 12 har 35,3 årskyr, 42,3 andre storfe og bare et lite innslag av andre husdyr. Jordbruksarealet i alt er på 581 dekar, herav 500 dekar eng/beite og 80 dekar korn/erter/oljefrø. Referansebruket leverer ca. 233 500 liter melk og 4900 kg storfekjøtt. Tilsvarende for referansebruk nr. 1 er ca. 257 000 liter melk og 8500 kg storfekjøtt. Oppnådd melkepris (uten tilskudd) på referansebruk nr. 12 er 7,19 kroner per liter, som er 45 øre høyere enn for eksempel på referansebruk nr. 1. For ku- og storfekjøtt er oppnådd pris (uten tilskudd) henholdsvis 3,03 kroner høyere og 3,22 kroner lavere per kg enn på referansebruk nr. 1. Referansebruk 12 har totalt 209 færre arbeidstimer enn referansebruk 1, noe som henger sammen med et lavere produksjonsvolum av kjøtt og melk.

I tabell 53 nedenfor vises det økonomiske resultatet for gruppen av driftsgranskingsbruk med økologisk melkeproduksjon, referansebruk nr. 12, i regnskapsåret 2024 og de tilsvarende resultatene for referansebruk nr. 1. Av tabellen går det fram at de ulike inntekts- og kostnadspostene er noe forskjellig mellom de to gruppene av bruk. Pristilskuddene utgjøres i hovedsak av distriktstilskudd melk, distriktstilskudd storfekjøtt og kvalitetstilskudd storfekjøtt. Forskjellen mellom de to referansebrukene skyldes både levert mengde og geografisk plassering av enkeltbrukene som inngår. Totalt arbeidsforbruk på de økologiske melkeproduksjonsbrukene er i gjennomsnitt 3893 timer mens det er 4102 timer på referansebruk nr. 1 som i årets beregninger har 34,8 årskyr (og til sammenligning 3929 timer på referansebruk nr. 17 med 32,9 årskyr, 4066 timer på referansebruk nr. 19 med 32,1 årskyr og 4440 timer på referansebruk nr. 21 med 33,0 årskyr).

Tabell 53. Resultatregning for 13 driftsgranskingsbruk med økologisk melkeproduksjon og referansebruk nr. 1, regnskapsåret 2024. Kroner

	Økologisk melkeproduksjon	Referansebruk nr. 1
Antall årskyr	35,3	34,8
Omsatt melk, liter per årsku	6 614	7 384
Melkepris (uten tilskudd), kroner per liter	7,19	6,74
Jordbruksareal i alt, dekar	581	504,2
Timer, familie	2 699	3 178
Timer, leid, betalt	1 194	924
Sum inntekter før tilskudd	2 225 200	2 453 000
Pristilskudd	261 200	331 000
Produksjonsuavhengige tilskudd	1 433 700	1 289 600
+ Tilskudd i alt	1 694 900	1 620 700
= Inntekter i alt	3 920 000	4 073 600
Variable kostnader	1 143 400	1 311 300
Faste kostnader	1 326 500	1 288 600
Avskrivninger	401 300	431 700
- Kostnader i alt	2 871 200	3 031 600
= Driftsoverskudd	1 048 800	1 042 000
- Jordbrukets andel av gjeldsrenter	177 300	223 100
- Jordbrukets andel av kår	7 100	6 700
= Årsresultat	864 400	812 200
/ Antall familieårsverk	1,463	1,722
= Årsresultat per familieårsverk	590 900	471 500